
VÁLASZTÁSI FÜZETEK

229.

TÁJÉKOZTATÓ

a jelöltek és jelölő szervezetek részére

az országgyűlési képviselők

2026. évi választásának fontosabb szabályairól

TÁJÉKOZTATÓ
a jelöltek és jelölő szervezetek részére
az országgyűlési képviselők
2026. évi választásának fontosabb szabályairól

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. NAGY ATTILA

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

dr. Sóskuti-Varga Gergely

dr. Jackli Tamás

Lektorálta:

Dr. Nagy Attila

Felelős kiadó:

Dr. Nagy Attila

Kiadó:

Nemzeti Választási Iroda

1054 Budapest, Alkotmány u. 3.

ISSN: 1788-411X

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE ÉS A VÁLASZTÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE	5
1.1. Az országgyűlési képviselők választásának szabályait tartalmazó joganyag.....	5
1.2. A választójog	5
1.3. Az országgyűlési képviselők választásának rendszere	6
1.3.1. A választókerületek	6
1.3.2. A jelölés	6
1.3.3. A szavazás	7
1.3.4. Az eredmény megállapítása	7
1.3.4.1. Egyéni választókerület	7
1.3.4.2. Országos lista	7
2. JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL, JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLT- ÉS LISTAÁLLÍTÁSSAL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK.....	9
2.1. A jelölő szervezet nyilvántartásba vétele.....	9
2.2. A jelöltek, listák állításának feltételei	10
2.2.1. Ajánlás.....	10
2.2.1.1. Az ajánlóív igénylése	10
2.2.1.2. Az ajánlóív kiadása	12
2.2.1.3. Az ajánlás.....	13
2.2.1.4. A képviselőjelölt és az országos lista bejelentése	14
2.2.1.5. Az ajánlások ellenőrzése	16
2.2.1.6. Listákra vonatkozó közös szabályok.....	17
2.3. A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele	17
2.3.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása	17
2.3.2. A jelölt kiesése	18
2.3.3. A lista kiesése.....	18
3. TAG MEGBÍZÁSA A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOKBA, MEGFIGYELŐK	19
3.1. Megbízás az SZSZB-kbe és az egy szavazóköri településeken a HVB-kbe.....	20
3.2. Megbízás az OEVB-kbe és a TVB-kbe	21
3.3. Megbízás az NVB-be	22
3.4. Megbízott tagok képzése	22
3.5. Megfigyelők.....	22
3.5.1. A nemzetközi megfigyelő	23
3.5.2. A külképviseleti megfigyelő	23
3.5.3. A szavazási iratok ellenőrzését és a levélszavazatok megszámlálása törvényességét ellenőrző megfigyelő	24
3.5.4. Az OEVBK székhelyeken a levélszavazatok leadására szolgáló urnák felügyeletét ellenőrző megfigyelő	24
3.5.5. A HVB-ben az újraszámolást ellenőrző megfigyelő	24
4. A VÁLASZTÁSI KAMPÁNY ORSZÁGOS ÉS HELYI ESZKÖZEI	26
4.1. A választási kampányidőszak.....	26
4.2. A kampánytevékenység.....	26
4.3. A kampány eszközei	27
4.3.1. A plakát	28
4.3.2. A választási gyűlés	29
4.3.3. Politikai reklám	30
4.3.3.1. A politikai reklám fogalma	30
4.3.3.2. A politikai reklám közzététele - általános szabályok	30
4.3.3.3. Az országos műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám	30

4.3.3.4. Helyi, körzeti műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám	31
4.3.4. Politikai hirdetés	31
4.3.5. A média és a sajtó médiatartalom előállításával (szerkesztésével) kapcsolatos előírások	32
4.3.6. Közvetlen politikai kampány.....	33
4.4. Közvélemény-kutatás	33
4.5. Tiltott kampánytevékenység	34
4.5.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás, továbbá szavazóhelyiséghez történő autóbuszos szállítás	34
4.5.2. Relatív területi kampánytilalom	34
4.5.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása	35
4.5.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele.....	35
4.5.5. Az exit poll közvélemény-kutatás eredményének közzététele a szavazás napján a szavazás befejezéséig	35
4.6. Adatszolgáltatás a névjegyzékből.....	36
5. JOGORVOSLATOK	37
5.1. Jogorvoslatok általában	37
5.1.1. Jogorvoslatok fajtái	37
5.1.2. Jogorvoslati határidők	37
5.1.3. Jogorvoslati hatáskörök	37
5.2. A kifogás	38
5.2.1. A kifogás benyújtása	38
5.2.2. Ítélt dolog	39
5.2.3. A kifogás elbírálása	39
5.2.3.1. Érdemi vizsgálat nélküli elutasítás	40
5.2.3.2. Érdemi döntés a kifogásról.....	40
5.3. A fellebbezés	40
5.4. A bírósági felülvizsgálati kérelem	41
5.5. Speciális jogorvoslatok	42
5.5.1. Szavazóköri kialakításával és felülvizsgálatával kapcsolatos jogorvoslatok.....	42
5.5.2. Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat.....	42
5.5.3. Jelöltek sorrendje elleni jogorvoslat	42
5.5.4. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat	43
5.5.5. Választás eredménye elleni jogorvoslat	43
5.5.5.1. Választás eredménye elleni jogorvoslat elbírálásának joggyakorlata.....	43
5.5.5.2. Választás eredménye elleni jogorvoslat, valamint az SZSZB tevékenysége és döntése ellen benyújtható kifogás kapcsolata a legújabb gyakorlatban	44
5.5.6. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt.....	44
5.5.7. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat	44
5.5.8. A választási iroda tevékenységével kapcsolatos jogorvoslat.....	45
5.6. Bírság kiszabása.....	45
5.6.1. Bírság kiszabása az ajánlóívek visszaadási kötelezettségének megszegése miatt.....	45
5.6.2. Bírság kiszabása a kampányszabályok megsértése, valamint a névjegyzéki adatszolgáltatás adatainak megsemmisítésével kapcsolatos kötelezettség elmulasztása miatt	46
5.6.3. Bírság kiszabása a médiakampány szabályainak megsértése miatt.....	46
6. AZ ÚJRASZÁMLÁLÁS SZABÁLYAINAK BEMUTATÁSA	47
6.1. Az újraszámolásról általában	47
6.2. A kérelem alapján történő újraszámolás.....	47
6.3. Az automatikus (ex lege) újraszámolás	48
7. A VÁLASZTÁSI SZERVEK ELÉRHETŐSÉGE.....	50

1.1. AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSÁNAK SZABÁLYAIT TARTALMAZÓ JOGANYAG

1. **Magyarország Alaptörvénye** (a továbbiakban: Alaptörvény), amely megfogalmazza a népképviselési demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, meghatározza a választások alapelveit, és a választás kitűzésének legalapvetőbb szabályait;
2. **2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról** (a továbbiakban: Vjt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer elemeit, a választókerületek határait, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint az időközi országgyűlési választásra vonatkozóan is tartalmaz rendelkezéseket;
3. **2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról**, amely a választási eljárás jogi elemeinek szabályait rögzíti (alapelvek, névjegyzék, választási szervek, ajánlás, szavazás, szavazatösszesítés, eredmény-megállapítás, jogorvoslatok stb.);
4. **2013. évi LXXXVII. törvény az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről**, amely a választási kampánytevékenység állami támogatására vonatkozó szabályokat, valamint a választási kampánytevékenység állami támogatásával történő elszámolásra és az elszámolás ellenőrzésére vonatkozó törvényi rendelkezéseket tartalmazza;
5. **2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól** (a továbbiakban: Njtv.), mely a nemzetiségi lista állításának és az azzal kapcsolatos jogorvoslat szabályait tartalmazza;
6. vonatkozó **miniszeri rendeletek**.

1.2. A VÁLASZTÓJOG

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, mely szerint minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők választásán **választó** (aktív választójog) és **választható** (passzív választójog) legyen [XXIII. cikk (1) bekezdés].

A választójog két legfontosabb részjogosítványa, hogy az adott választópolgár szavazhat, illetve jelöltet (listát) ajánlhat, míg a választhatóság alapján adott személy jelöltté válhat.

A választójog – sem az aktív, sem a passzív – nincs magyarországi lakcímhez kötve. A magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgárt automatikusan megilletik a választópolgári jogosultságok: mind egyéni jelöltre, mind országos (párt-, vagy nemzetiségi) listára szavazhat. Csak az adott nemzetiség választópolgára - aki a névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként az országgyűlési képviselők választására is kiterjedő hatállyal szerepel - lehet jelölt nemzetiségi listán és szavazhat az adott nemzetiség listájára.

A magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár viszont csak akkor élhet aktív választójogával, ha regisztrációs kérelem alapján a Nemzeti Választási Iroda (a továbbiakban: NVI) a központi névjegyzékbe felvette. A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár csak pártlistára szavazhat, egyéni választókerületi jelöltre nem.

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján tehát „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”.

Nem rendelkezik **sem aktív, sem passzív** választójoggal az,

- akit a bíróság kizárt a választójogból, mert a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége hiányzik,
- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltöltve a közügyektől.

1.3. AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSÁNAK RENDSZERE

Az országgyűlési képviselők 2026. évi választásán kerülnek megválasztásra az országgyűlési egyéni választókerületi és országos listás képviselők, valamint a nemzetiségi szószólók.

1.3.1. A VÁLASZTÓKERÜLETEK

Az Országgyűlés **199 képviselőből** áll.

A magyar választási rendszer vegyes rendszer, amely két részből áll:

- a) az egyéni választókerületi rendszerből:
 - **106 egyéni választókerület¹:** az ország területe 106 egyéni választókerületre oszlik, mindegyikben egy jelölt szerez mandátumot, a szavazatok relatív többségét megszerző jelölt lesz a képviselő,
- b) valamint a listás rendszerből:
 - **országos listák:** e listákról (párt- és nemzetiségi listák) **93** képviselő szerezhet **mandátumot**.

1.3.2. A JELÖLÉS

- **Egyéni választókerületi jelölt állítása:**

Az egyéni választókerületben a képviselőjelölt **független jelöltként** vagy **párt jelöltjeként** indulhat. Két vagy több párt **közös** jelöltet is állíthat.

Az egyéni választókerületben a jelöléshez legalább **500**, **az adott választáson a választókerületben választójoggal rendelkező választópolgár ajánlása szükséges.** Egy személy csak egy egyéni választókerületben fogadhat el jelölést. Egy választópolgár több jelöltet is ajánlhat, azonban jelöltként csak egy ajánlása lesz érvényes, minden további ajánlása érvénytelen.

- **Lista állítása:**

Országos lista pártlistaként vagy nemzetiségi listaként állítható.

Pártlistát az a párt állíthat, amely legalább **71 egyéni választókerületben önállóan jelöltet** állított. A pártlista állításának további feltétele, hogy a párt legalább **14 vármegyében és a fővárosban is** jelöltet állítson. A Vjt. közös pártlista állítására is lehetőséget ad, azonban a közös pártlistát csak ugyanazon pártok részvételével indított egyéni jelöltek alapozhatják meg. Egy párt csak egy – önálló vagy közös – pártlista állításában vehet részt.

Nemzetiségi listát – nemzetiségenként egyet – az országos nemzetiségi önkormányzat állíthat. A nemzetiségi lista állításához a szavazóköri névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként szereplő választópolgárok legalább **1%-ának ajánlása, de legfeljebb 1 500 ajánlás** szükséges. A nemzetiségi listán az adott nemzetiség nemzetiségi névjegyzékében szereplő, olyan nemzetiségi választópolgár lehet jelölt, aki szerepel adott nemzetiség önkormányzatának közgyűlési határozatában. Közös nemzetiségi lista állítását a törvény kizárja.

Egy személy csak egy országos listán fogadhat el jelölést. Párt által egyéni választókerületben jelölt személy **csak ugyanazon párt pártlistáján** szerepelhet.

A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a választópolgár a szavazatával nem befolyásolja (**kötött lista**).

¹ Az egyes választási tárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi LXXIX. törvény az egyéni választókerületek számát Budapesten kettővel csökkentette, míg Pest vármegyében kettővel növelte, s újrászabályozta a választókerületi beosztást, míg Csongrád-Csanád vármegyében és Fejér vármegyében a választókerületek beosztását – azok számának változatlanul hagyása mellett – pontosította.

1.3.3. A SZAVAZÁS

- a) A **magyarországi lakcímmel rendelkező** választópolgár
 - a lakcíme szerinti egyéni választókerületi jelöltre és
 - egy pártlistára szavazhat.
- b) A magyarországi lakcímmel rendelkező, a szavazóköri névjegyzékben **nemzetiségi** választópolgárként szereplő választópolgár
 - a lakcíme szerinti egyéni választókerületi jelöltre és
 - nemzetiségének listájára, ennek hiányában egy pártlistára szavazhat.
- c) A **magyarországi lakcímmel nem rendelkező** választópolgár egy pártlistára szavazhat.

1.3.4. AZ EREDMÉNY MEGÁLLAPÍTÁSA

1.3.4.1. EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET

Az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, **aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta.**

Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

1.3.4.2. ORSZÁGOS LISTA

A mandátumszerzési küszöb

A magyar választási rendszer **5%-os** küszöböt alkalmaz. Az országos listákra leadott érvényes szavazatok összesítése alapján megállapításra kerül, hogy melyek azok a pártok, amelyeknek az országos listájára leadott érvényes szavazatok száma nem éri el a párt- és a nemzetiségi listákra összesen leadott szavazatszám több mint **5%-át**. Ezek a pártok nem kaphatnak mandátumot az országos listáról. Közös pártlista esetén ez a határ **10%**, kettőnél több párt által állított közös pártlista esetében **15%**.

A töredékszavazatok

Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületben valamennyi olyan szavazat, ami nem eredményez közvetlenül mandátumot, azaz:

- a mandátumot nem szerző jelöltre leadott szavazat,
- a mandátumot szerző jelölt szavazataiból a második legtöbb szavazatot elérő jelölt eggyel növelt szavazatainak kivonása után fennmaradó szavazatszám,
- ha az egyéni választókerületben a legtöbb szavazatot két vagy több jelölt egyenlő szavazatszámmal szerzi meg, az adott egyéni választókerületben minden egyéni választókerületi jelöltre leadott szavazat.

A töredékszavazatok esetében is érvényesül a **színre szín elve**: az önálló pártlista töredékszavazatainak a párt önálló egyéni választókerületi jelöltjeinek töredékszavazatai számítanak, míg a közös pártlista töredékszavazatainak a pártlista állításában részt vevő pártok közös – ugyanazon pártok részvételével állított – egyéni választókerületi jelöltjeinek töredékszavazatai számítanak.²

² Független jelölt esetében töredékszavazatról nem beszélhetünk, mivel nincs olyan pártlista, melynek javára ez elszámolható lenne. Fontos kiemelni továbbá, hogy amennyiben a pártlista nem éri el a mandátumszerzési küszöböt (ld. 1.3.4.2.), úgy a töredékszavazatok nem érvényesíthetők a pártlista javára, mivel a Vjt. a mandátumszerzési küszöböt a közvetlenül a pártlistákra és a nemzetiségi listákra leadott összes érvényes szavazat %-ában határozza meg. Ez azt jelenti, hogy ez esetben a töredékszavazatok nem segítik a pártot a mandátumszerzési küszöb elérésében.

A mandátumkiosztás

A mandátumkiosztás a pártok esetében **a pártlistára** közvetlenül leadott szavazatok és a töredékszavazatok alapján, **a nemzetiségi lista** esetén a nemzetiségi listára közvetlenül leadott szavazatok figyelembevételével történik:

1. a mandátumszerzési küszöböt elérő pártlista szavazatainak számához hozzá kell adni az adott párt töredékszavazatait (a továbbiakban: **pártlistára jutó szavazatok száma**),
2. a pártlistákra jutó szavazatok számát össze kell adni (a továbbiakban: **összes pártlistás szavazat**),
3. az összes pártlistás szavazatot és a nemzetiségi listákra leadott szavazatokat össze kell adni (a továbbiakban: **összes országos listás szavazat**),
4. **ki kell számolni a kedvezményes kvótát**: az összes országos listás szavazatot el kell osztani kilencvenhárommal, és az eredményt tovább kell osztani néggyel,
5. **ki kell osztani a kedvezményes mandátumokat**: ha egy adott nemzetiségi listára jutó szavazatok száma nagyobb vagy egyenlő, mint a kedvezményes kvóta, az adott nemzetiségi lista kap egy kedvezményes mandátumot (egy nemzetiségi lista legfeljebb egy kedvezményes mandátumot kaphat),
6. az országos listán megszerezhető **mandátumok számát csökkenteni kell** a kiosztott kedvezményes mandátumok számával,
7. a megmaradt mandátumokat a mandátumszerzési **küszöböt elérő pártlisták**, valamint a mandátumszerzési **küszöböt elérő nemzetiségi listák között** kell kiosztani az ún. d'Hondt módszerrel:
 - össze kell állítani egy táblázatot, amelynek **első sorát az egyes listákra leadott szavazatok** számai képezik (nemzetiségi lista esetében a szavazatszámából le kell vonni a kedvezményes kvóta értékét, hiszen a nemzetiségi lista azzal már mandátumot szerzett),
 - minden lista szavazatai alatt **képezni kell egy számoszlopot**, amelynek első száma az adott lista szavazatainak a fele, a következő szám a harmada, a negyede stb.,
 - **meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot**; amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot; ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot; amelyik lista oszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot; ezt az eljárást folytatjuk, míg az összes mandátum kiosztásra nem kerül. Ha az utolsó kiosztandó mandátum – a következő legnagyobb szám azonossága következtében – több listát is megilletne, a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) által előzetesen elvégzett sorsolásnak megfelelő sorrendben kell kiosztani a mandátumokat.

Az egyéni választókerületben **mandátumot szerző jelöltet az országos listáról törölni kell**, helyébe az országos listán soron következő jelölt lép. Ha az országos listán **kevesebb jelölt** van, mint a lista által megszerzett mandátumok száma, a ki nem osztott mandátum betöltetlen marad.

A nemzetiségi szószóló

A nemzetiségi listát állító, de azon mandátumot nem szerző nemzetiséget nemzetiségi szószóló képviseli az Országgyűlésben. A nemzetiségi szószóló a nemzetiségi listán első helyen szereplő jelölt lesz.

2. JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL, JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLT- ÉS LISTAÁLLÍTÁSSAL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

Az országgyűlési választáson az egyéni választókerületi jelöltek függetlenként vagy jelölő szervezet jelöltjeként indulhatnak.

Pártlistát csak jelölő szervezetek (pártok) állíthatnak.

Nemzetiségi listát csak jelölő szervezetek (országos nemzetiségi önkormányzatok) állíthatnak.

2.1. A JELÖLŐ SZERVEZET NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

Valamely szervezet azt követően állíthat a választáson jelöltet és listát, miután az NVB jogerősen nyilvántartásba vette, mint jelölő szervezetet. A közös jelöltet, listát állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat.

Jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételüket az alábbi szervezetek kérhetik:

- párt, valamint
- országos nemzetiségi önkormányzat.

A nyilvántartásba vétel feltétele párt esetében, hogy a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában szerepeljen, oda a választás kitűzésekor jogerősen be legyen jegyezve. Országos nemzetiségi önkormányzat esetében feltétel, hogy a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásába legyen bejegyezve.

Fontos feltétel, hogy a bejegyzésnek a választás kitűzésekor már jogerősnek kell lennie.

A jelölő szervezetet az NVB veszi nyilvántartásba.

A jelölő szervezet nyilvántartásba vétele leghamarabb a szavazást megelőző 68. napon, február 3-án kezdeményezhető. Bár a végső időpont nincs konkrétan meghatározva, az az ajánlási időszak végső határidejéből kiszámítható. Célszerű a kérelmet február 3-át követően minél előbb benyújtani.^{3,4}

A jelölő szervezet nyilvántartásba vételét a **P1** nyomtatványon kell kezdeményezni.

(<https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2>)

A nyomtatványt az alábbi módokon lehet benyújtani:

a) elektronikusan:

- az elektronikus ügyintézés szabályai szerint a Nemzeti Választási Bizottság Titkárságának hivatali kapujára (NVBT KRID: 674469907), vagy
- e-mailen az nvb@nvi.hu e-mail címre megküldve.

Az elektronikus dokumentumot a párt civil szervezetek közhiteles bírósági nyilvántartásában szereplő törvényes képviselőjének, illetve az országos nemzetiségi önkormányzat elnökének minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia (a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény szerinti DÁP eAláírás nem elfogadható!). A nyomtatvány fizikai aláírására ebben az esetben nincs szükség.

³ A következő határidőkkel kell számolni:

- 4 nap a nyilvántartásba vételről szóló döntésre,
- 3 nap a jogerőssé válásra,
- 1 nap az ajánlásgyűjtésre.

⁴ Az ajánlási időszak utolsó napja

- egyéni jelölt esetében a szavazást megelőző 37. nap,
- nemzetiségi listák esetében a szavazást megelőző 36. nap.

(Nem felel meg az elektronikus benyújtási módnak az, ha a törvényes képviselő a nyomtatványt aláírja, majd szkennelés követően e-mailben küldi meg a bejelentést a választási iroda részére.), vagy

- b) **személyesen**, akár külön meghatalmazás nélkül eljáró személy által benyújtva, ha a nyomtatványt a jelölő szervezet törvényes képviselője előzőleg aláírta, vagy
- c) **postai szolgáltató** útján a 1397 Budapest, Pf.:547. postacím megküldve, úgy, hogy a nyomtatványt a jelölő szervezet törvényes képviselője előzőleg aláírta.

A **P1** jelű formanyomtatványt csak a bírósági nyilvántartásban szereplő, a jelölő szervezet képviseletére jogosult személy (közös képviseleti jog esetén személyek) írhatja (írhatják) alá, meghatalmazott nem. Amennyiben a képviseletre jogosult személye megváltozott a jelölő szervezet belső döntése nyomán, de ezt a tényt még nem vezették át a bírósági nyilvántartásban, úgy a **P1** jelű formanyomtatványt még a korábbi, képviseletre jogosult személynek szükséges benyújtania.

Meghatalmazás a választási eljárásra

A törvényes képviselő mellett a párt képviseletére további személyek is meghatalmazhatók. Erre legegyszerűbben a **P1** nyomtatványon van lehetőség a választáson nyilatkozattételre jogosult meghatalmazott adatainak megadásával. Az így adott meghatalmazás általános és továbbbrazható.

A képviseleti jog a civil szervezetek bírósági nyilvántartásán vagy a nyilvántartásban szereplő személytől származó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseinek megfelelő, más formátumú meghatalmazáson is alapulhat. A formanyomtatványtól való eltérést indokolhatja pl. több meghatalmazott egyidejű bejelentése a választási szervek felé, vagy a meghatalmazott képviseleti jogának területi alapú (vármegyei vagy egyéni választókerületi szintű) korlátozása.

Fent megjelölt (általános, illetve területi alapon korlátozott) meghatalmazásokat az NVI a választási informatikai rendszerben rögzíti, így azok más választási iroda által országosan lekérdezhetők. A meghatalmazásoknak az NVI általi rögzítését követően a meghatalmazott a meghatalmazásban megjelölt illetékességi területen a választási szervek előtt – személyes adatainak igazolását követően – eljárhat.

Adott szervezet a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedését követően jogosult a választási eljárásban **mint jelölő szervezet** részt venni, ettől kezdve jogosult ajánlóívet igényelni és egyéb cselekményeket végezni, jognyilatkozatokat tenni.

2.2. A JELÖLTEK, LISTÁK ÁLLÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

A jelölt- és listaállítási anyagi jogi feltételeit az 1.3.2. pont tartalmazza, az alábbiakban a jelölt- és listaállítási egyes lépései kerülnek ismertetésre.

2.2.1. AJÁNLÁS

Egyéni jelöltet, illetve nemzetiségi listát ajánlani ajánlóíven lehet.

Az országgyűlési választáson az egyéni választókerületi jelöltnek 500 ajánlást kell összegyűjteni.

A nemzetiségi lista állításához a szavazóköri névjegyzékben, a szavazást megelőző 50. napon, február 21-én nemzetiségi választópolgárként szereplő választópolgárok legalább **1%-ának ajánlása, de legfeljebb 1500 ajánlás** szükséges.

2.2.1.1. AZ AJÁNLOÍV IGÉNYLÉSE

2.2.1.1.1. AZ IGÉNYLÉS FOGADÁSA

Az ajánlóívet az egyéni választókerületben

- a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve
- a jogerősen nyilvántartásba vett jelölő szervezet (párt)

az **A1** jelű formanyomtatványon igényelheti az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodától (a továbbiakban: OEVI). [<https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2>]

Az országos nemzetiségi lista állításához szükséges ajánlóívet az **A2** formanyomtatványon a jogerősen nyilvántartásba vett jelölő szervezet (országos nemzetiségi önkormányzat) igényelheti. [\[https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2\]](https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2)

AJÁNLÓÍV IGÉNYLÉSE		
	Melyik nyomtatványon?	Hol?
<i>egyéni választókerületi jelölt</i>	A1	OEVI
<i>országos nemzetiségi lista</i>	A2	NVI

A független jelölt a szavazást megelőző 68. naptól, február 3-tól kezdődően nyújthatja be az **A1-es** formanyomtatványt.

Bár a Ve. szerint szintén ettől az időponttól nyújthatja be valamely jelölő szervezet jelöltjeként induló választópolgár az **A1-es**, illetve az országos nemzetiségi önkormányzat az **A2-es** formanyomtatványt, azonban gyakorlatilag – mivel a jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vétel is csak ekkor, február 3-tól kezdeményezhető, így az legkorábban a szavazást napját megelőző 65. nap, február 6. 16,00 órakor lesz jogerős – csak február 6. 16,00 óra után lehetséges a nyomtatvány benyújtása. A több jelölő szervezet által közösen állított egyéni választókerületi jelölt vonatkozásában további feltétel, hogy minden szervezet nyilvántartásba vétele jogerőre emelkedett.

Amennyiben a jelölő szervezet által állított jelölt ajánlásához kéri ki az íveket, akkor a formanyomtatványt a jelölő szervezetnek és a jelöltnek is alá kell írni.⁵

A nyomtatványt az alábbi módokon lehet benyújtani:

a) elektronikusan:

- az elektronikus ügyintézés szabályai szerint a választási iroda (polgármesteri hivatal) hivatali kapujára, vagy
- e-mailen megküldve

az alábbi módon (hivatali kapura és e-mailen való megküldés esetén is):

a1) **Független jelölt** esetén a jelölt elektronikus aláírásával ellátva. Az elektronikus aláírás lehet

- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (továbbiakban: Dáptv.) 54. §-a szerinti eAláírás, vagy
- minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás.

a2) **Jelölő szervezet jelöltje** esetén mind a jelölt, mind a jelölő szervezet képviselőjének elektronikus aláírásával ellátva.

A jelölt elektronikus aláírása lehet

- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (továbbiakban: Dáptv.) 54. §-a szerinti eAláírás vagy
- minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás.

A jelölő szervezet képviselője csak minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással írhatja alá a nyomtatványt, DÁP szerinti eAláírással NEM!

⁵ Ha a jelölt képviseleti joggal rendelkezik – akár ő a bírósági nyilvántartás szerinti képviselő, akár meghatalmazása van – a jelölő szervezet tekintetében, akkor mindkét minőségben eljárhat.

(Figyelem! Nem felel meg az elektronikus benyújtási módnak az, ha a jelölt vagy pártjelölt esetén a jelölő szervezet képviselője a nyomtatványt aláírja, majd szkennelést követően e-mailben küldi meg a bejelentést a választási iroda részére!),

vagy

- b) személyesen:** leadhatja akár a jelölt maga, akár más, meghatalmazással vagy külön meghatalmazás nélkül eljáró személy, ha a nyomtatványt a jelölt, továbbá jelölő szervezet jelöltje esetén a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy előzőleg aláírta,

vagy

- c) postai szolgáltató** útján is beküldhető úgy, hogy a nyomtatványt a jelölt a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy előzőleg aláírta.

Fenti benyújtási módokon túl lehetőség van arra is, hogy a formanyomtatványt bárki leadja a választási irodánál.

Az átvételre

- a jelölő szervezet képviselője,
- a jelöltként indulni szándékozó választópolgár,
- a jelölő szervezet képviselőjétől vagy a független jelöltként indulni szándékozótól származó, az ívek átvételére jogosító, meghatalmazással rendelkező személy (a továbbiakban együtt: igénylő)

jogosult.

Az **A2** formanyomtatvány igénylésére és átvételére is fenti szabályok vonatkoznak azzal az eltéréssel, hogy a formanyomtatványt csak a jelölő szervezet képviselőjének kell aláírnia, és az igényt az NVI-hez kell benyújtani.

2.2.1.1.2. A JELÖLT NÉVHASZNÁLATA

Az egyéni jelöltként indulni szándékozó személy az **A1** nyomtatványon, a listás jelölt az **SZ1** nyomtatványon nyilatkozhat arról, hogy nevét milyen formában (dr. megjelölés, két utónév) kívánja szerepeltetni az ajánlóíven, a szavazólapon és a valasztas.hu honlapon.

Fontos! Ugyanaz a személy a különböző választástípusokban (egyéni vagy listás jelölt) nevét csak azonos módon használhatja.

Ha a jelölt neve az ajánlóív átvételét követően megváltozik (házasságkötés vagy más ok miatti névváltozás), a változást figyelmen kívül kell hagyni, és az átvett ajánlóíven szereplő nevét kell feltüntetni a szavazólapon, a jegyzőkönyvben, valamint a valasztas.hu oldalon, minden más választástípusban is. Az egyéb nyomtatványokon, egyéb hivatalos nyilatkozataiban azonban természetesen a hivatalos nevét kell használnia.

2.2.1.1.2. AZ AJÁNLOÍV KIADÁSA

Az ajánlóív egyedi azonosítóval, sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) kerül előállításra.

Az ajánlóíven szerepel a választás típusa, a jelöltként indulni szándékozó választópolgár neve, a jelölő szervezet neve vagy a független jelölés ténye, a választókerület megjelölése. Közös jelölt esetén az ajánlóíven a közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet neve feltüntetésre kerül.

Nemzetiségi lista esetében a választás típusa, a jelölő szervezet neve, illetve az adott nemzetiség megnevezése szerepel. Az országos nemzetiségi önkormányzat neve az adott nemzetiség nyelvén is szerepel az ajánlóíven.

Az OEVI/NVI az igénylését követően haladéktalanul, de legkorábban a szavazást megelőző 50. napon, február 21-én, szombaton – az ajánlóív átvételre történő megérkezés sorrendjében – átadás-átvételi bizonylattal átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet.

A nemzetiségi lista ajánlásához szükséges ívek kiadásakor az NVI ingyenesen, külön kérelem benyújtása nélkül – **az ajánlóívek átadásával egyidejűleg** – átadja a jelölő szervezet számára az ajánlásra jogosult választópolgárok nevét, lakcímét, életkorát és nemét. Az NVI az átadásakor közli azt is, hogy mennyi ajánlás szükséges a lista állításához.

Február 21-én, szombaton 8 és 16 óra között az ajánlóív iránti igények fogadása és az ajánlóívek kiadása céljából minden választási iroda (OEVI és NVI) ügyeletet tart, de **az azt követő vasárnap nem**.⁶ Ezt követően az ajánlóívek kiadásával és átvételével kapcsolatos feladatokat a következő munkanapon hivatali időben lehet intézni.

Hivatalos ajánlóívnek csak a választási iroda által – a jogszabályok által előírt eljárási rendben – biztosított ajánlóív minősül, érvényes ajánlást kizárólag ezen dokumentumon lehet gyűjteni.

Az ajánlóívről nem lehet – még kitöltetlen állapotban sem – másolatot készíteni. Az ajánlást adó választópolgár által az ajánlóíven feltüntetett adatok az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 3. alapján különleges adatnak minősülnek, így az adatkezelés során az érintetteknek fokozott körültekintéssel szükséges eljárniuk.

2.2.1.3. AZ AJÁNLÁS

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik. A választójog az ajánlóívek kiadása és a jelölt bejelentése (az ajánlóívek leadása) közötti bármely napon fennállhat.

Az **ajánlóívre rá kell vezetni** az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét (csak település, közterület, házszám).

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A választópolgár aláírásán kívül a többi adata az ajánló választópolgár jelenlétében és beleegyezésével más személy – elsősorban az aláírást gyűjtő személy – által is rávezethető az ajánlóívre. Ezen esetben célszerű megkérni a választópolgárt arra, hogy adatai helytállóságát utóbb ellenőrizze.

A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengénlátó, írástudatlan) választópolgár az ajánlóívet a választási iroda vezetője, tagja, vagy bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézjeggyel. A választópolgár kézjegyét a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.⁷

A választópolgár – függetlenül attól, hogy esetleg már átjelentkezett vagy külképviseleti névjegyzékre vetette magát – a lakóhelye szerinti egyéni választókerületi jelöltekre adhat le ajánlásokat, míg a nemzetiségi választópolgár a nemzetisége listáját is ajánlhatja.

A választópolgár több egyéni jelöltet is ajánlhat. Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben,

⁶ Az ajánlási időszak egy szűk kéthetes időszakot ölel fel, így nincs indoka annak, hogy a hétfői napokon – kivéve az ajánlási időszak első napját – ügyeletet tartsanak a választási irodák. Előzőkre tekintettel a választási irodáknak a szavazást megelőző 49., 43. és 42. napon ajánlóívigénylés, ajánlóívkiadás, valamint az ajánlóívek leadása miatt nem kell ügyeletet tartaniuk.

⁷ Az ajánlóívekről és az ajánlás folyamatáról szóló 1/2014. NVB iránymutatás alapján.

(kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölő szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölő szervezet székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)

- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében, valamint
- a tulajdonos előzetes, írásbeli hozzájárulásának hiányában közforgalom számára nyitva álló magánterületen.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígérését. Aki a Ve. szerinti választás során a jelölési eljárás szabályait megszegve erőszakkal, fenyegetéssel, megfélemlítéssel vagy anyagi juttatással szerez ajánlást, a jelölési eljárás során az ajánlásáért anyagi juttatást fogad el, büntetett követ el.

Az ajánlóíven fel kell tüntetni az ajánlást **gyűjtő** személy nevét, személyi azonosítóját vagy a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának számát és aláírását!

Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

2.2.1.4. A KÉPVISELŐJELÖLT ÉS AZ ORSZÁGOS LISTA BEJELENTÉSE

Az egyéni választókerületi jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 37. napon, március 6-án 16 óráig kell bejelenteni az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnál (a továbbiakban: OEVB) az ajánlóívek átadásával.⁸ Az ajánlóívek leadásán túl a jelölteknek nyilatkozni kell, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használnak fel.⁹

Az országos listát (mind a pártlistát, mind a nemzetiségi listát) legkésőbb a szavazást megelőző 36. napon, március 7-én 16 óráig kell bejelenteni az NVB-nél.

A pártlistát az **L1** és **SZ1** [<https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2>] nyomtatványokon lehet bejelenteni.

A pártlista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét az OEVB elutasította.

A nemzetiségi listát az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlésének a listaállításról szóló, az Njtv. 117/A. §-a alapján meghozott határozatával, a jelöltek **SZ1** [<https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2>] nyomtatványaival és az ajánlásokat tartalmazó ajánlóívekkel lehet bejelenteni.

Az országos listán szereplő jelölteknek is nyilatkozni kell, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használnak fel.¹⁰

⁸ A korábbi választásokhoz képest megszűnik az ún. „E” nyomtatványok használata, mivel a jelölt és a jelöltet állító jelölő szervezet az „A” és „P” nyomtatványokon minden szükséges adatot megadott és nyilatkozatot tett. Amennyiben az ajánlóívek leadása ellenére a jelölt nem kíván elindulni a választáson, akkor erről az ajánlóívek átadásáról szóló jegyzőkönyvben, vagy külön okiratban nyilatkozik.

⁹ A nyilatkozatot az ajánlóíveket személyesen leadó jelölt az átadás-átvételi nyomtatványon teheti meg, míg más személy a jelölttől származó, erre vonatkozó nyilatkozatot mellékel az ajánlóívek mellé. A nyilatkozat letöltésére a [valasztas.hu](https://www.valasztas.hu) weboldalon van lehetőség.

¹⁰ A listák jelöltjei az SZ1 nyomtatványon nyilatkoznak.

A bejelentések az alábbi módon teljesíthetők:

Az egyéni képviselőjelölt bejelentése az **ajánlóívek személyes átadásával**, valamint a külföldi támogatás felhasználásának kizárására vonatkozó nyilatkozat alábbi módokon történő benyújtásával lehetséges:

a) elektronikusan:

- az elektronikus ügyintézés szabályai szerint a választási iroda (polgármesteri hivatal) hivatali kapujára, vagy

- e-mailen megküldve

a jelölt elektronikus aláírásával ellátva.

Az elektronikus aláírás lehet

- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (továbbiakban: Dáptv.) 54. §-a szerinti eAláírás vagy
- minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás

(Figyelem! Nem felel meg az elektronikus benyújtási módnak az, ha a jelölt a nyilatkozatot aláírja, majd szkennelést követően e-mailben küldi meg a bejelentést a választási iroda részére!)

vagy

b) személyesen: leadhatja akár a jelölt maga, akár más, meghatalmazással vagy külön meghatalmazás nélkül eljáró személy, ha a nyilatkozatot a jelölt előzőleg aláírta,

vagy

c) postai szolgáltató útján is beküldhető úgy, hogy a nyilatkozatot a jelölt előzőleg aláírta.

A benyújtásnak az is megfelel, ha egyes dokumentumokat különböző módon juttatnak el a választási iroda részére.

A pártlista bejelentésére szolgáló **L1** nyomtatványt és az **SZ1** lapokat az NVB-hez kell benyújtani az alábbi módok valamelyikén:

a) elektronikusan:

- az elektronikus ügyintézés szabályai szerint a Nemzeti Választási Bizottság Titkárságának hivatali kapujára (NVBT KRID: 674469907), vagy
- e-mailen az nvb@nvi.hu e-mail címre megküldve

a jelölő szervezet képviselőjére jogosult minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátva,

(nem felel meg az elektronikus benyújtási módnak az, ha a képviselő a nyomtatványt aláírja, majd szkennelés követően e-mailben küldi meg a bejelentést a választási iroda részére), vagy

b) személyesen, akár külön meghatalmazás nélkül eljáró személy által benyújtva, ha a nyomtatványt a jelölő szervezet képviselőjére jogosult előzőleg aláírta, vagy

c) postai szolgáltató útján a 1397 Budapest, Pf.:547. postacím megküldve, úgy, hogy a nyomtatványt a jelölő szervezet képviselőjére jogosult előzőleg aláírta.

A benyújtásnak az is megfelel, ha egyes dokumentumokat különböző módon juttatnak el az NVI részére.

A nemzetiségi lista bejelentése az **ajánlóívek személyes átadásával**, a közgyűlési határozat a pártlista esetében ismertetett módokon történő benyújtásával, míg a külföldi támogatás felhasználásának kizárására vonatkozó nyilatkozatok az egyéni képviselőjelöltnél ismertetett módokon történő benyújtásával lehetséges.

A benyújtásnak az is megfelel, ha egyes dokumentumokat különböző módon juttatnak el az NVI részére.

Az egyéni jelölt és a nemzetiségi lista esetében a bejelentés feltétele, hogy legalább annyi ajánlóívet adjon le a jelölő szervezet/jelölt, hogy az azokon szereplő ajánlások száma elvileg elérhesse a jelöléshez szükséges számot. Ezt követően is célszerű folytatni az ajánlásgyűjtést,¹¹ és bármikor benyújthatók további ajánlóívek

- akár az OEVB/NVB döntésének meghozataláig,
- akár az OEVB/NVB döntésének meghozatalát követően – ha jelölt/lista nyilvántartásba vételét a bizottság nem megfelelő számú ajánlás miatt visszautasította –,

de legkésőbb a jelölt/lista bejelentési határidő utolsó napján.

A pótlólag benyújtott íveken lévő érvényes ajánlásokat hozzá kell számítani a korábban benyújtott ajánlásokhoz.

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni az OEVI -nek legkésőbb a jelölt bejelentésére nyitva álló határidő utolsó napján, a szavazást megelőző 37. napon, március 6-án 16 óráig. Ugyanígy a nemzetiségi listát állító jelölő szervezet is köteles leadni az ajánlóíveket az NVI-nek legkésőbb a szavazást megelőző 36. napon, március 7-én 16 óráig.

E kötelezettség elmulasztása esetén az OEVB/NVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után ezer forint.

Nem szabható ki bírság a fenti határidők elteltét követően, de legkésőbb az egyéni jelöltek ajánlóívei tekintetében a március 7-én 16 óráig, illetve a nemzetiségi listák ajánlóívei esetében március 8-án 16 óráig benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóívek után.

2.2.1.5. AZ AJÁNLÁSOK ELLENŐRZÉSE

Az ajánlásokat az OEVI/NVI ellenőrzi. Az **OEVB/NVB tagja csak a bizottság döntése alapján** végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.¹²

A Ve. rendelkezései szerint érvényesnek kell elfogadni azokat az ajánlásokat, amelyeket az ajánlási szabályokat betartva gyűjtöttek, a választópolgár az ajánlóíven valamennyi adatát feltüntette, és az alapján a választópolgár egyértelműen beazonosítható, de ajánlása adásakor egyes adataiban csekély mértékű eltérés tapasztalható.¹³

¹¹ Azért célszerű az ajánlás továbbgyűjtése, mert abban az esetben ha a jelölt már leadta a nyilvántartásba vételhez szükséges számú ajánlást, de azok ellenőrzésére még nem került sor és így később derül fény arra, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő számú érvényes ajánlás a nyilvántartásba vételhez, akkor az egyből pótolható.

¹² Az ajánlások ellenőrzése során

1. az ajánlóív és a gyűjtő vizsgálata:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív eredeti-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- meg kell vizsgálni, hogy
 - a gyűjtőpolgárra vonatkozó adatok teljeskörűen kitöltésre kerültek-e,
 - az ajánlóívet a gyűjtő személy aláírta-e, illetve
 - a gyűjtőként feltüntetett személy és aláírása nem tér-e el egyértelműen egymástól
- el kell végezni a gyűjtő állampolgár azonosítását

2. az ajánló választópolgár vizsgálata

- meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata fel van-e tüntetve,
 - létezik-e választópolgár az adott személyi azonosítóval,
 - egyeznek-e a választópolgár névjegyzékbeli adatai az ajánlóíven feltüntetett adataival,
 - a választópolgár – az ajánlóív kiadása és az ajánlóív leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben,
 - a választópolgár nem ajánlott-e egy jelöltet többször,
- meg kell állapítani, hogy az érvényes ajánlások száma eléri-e a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlás érvényes, ha

- az ajánló választópolgár az ajánlóív kiadása és az ajánlóív benyújtásának napja közötti bármely időpontban jogosult volt jelöltet ajánlani a választókerületben
- az ajánló választópolgár ajánlóíven feltüntetett adatai a névjegyzék adataival megegyeznek,
- az ajánlás megfelel az előzőekben felsorolt követelményeknek.

¹³ Az alábbi eltéréseket el kell fogadni:

- ékezethiba,
- írásmódbeli eltérés,

Az ajánlások ellenőrzését a OEVI a jelölt, az NVI a lista bejelentésétől számított **négy napon belül** végzi el, míg a jelölt nyilvántartásba vételére az OEVB-nek, a lista nyilvántartásba vételére az NVB-nek a bejelentéstől számított szintén négy nap áll rendelkezésére.

Az ajánlások tételes ellenőrzését nem kell tovább folytatni, ha bizonyossá válik, hogy az érvényes ajánlások száma eléri a jelöltséghez szükséges számot.

A választási iroda mellőzi az ajánlások ellenőrzését, ha a leadott ajánlóíveken szereplő ajánlások száma nem éri el a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről az OEVI/NVI tájékoztatja az OEVB-t/NVB-t.

Az ellenőrzés eredményét tartalmazó kimutatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani/listát állítani kívánó jelölő szervezet képviselője akár az OEVB/NVB döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételekkel élhet. Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető.

Ha az OEVB/NVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya miatt visszautasítja a jelölt/nemzetiségi lista nyilvántartásba vételét, ugyanazon jelölt/nemzetiségi lista ismételt bejelentése lehetséges további ajánlóívek leadásával, mely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott összes érvényes ajánlást is bele kell számolni.

2.2.1.6. LISTÁKRA VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma.

Speciális előírás nemzetiségi lista esetében, hogy azon legalább három jelöltnek kell szerepelnie. A nemzetiségi listáról az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlésének kell döntenie.¹⁴

A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, melyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelenthető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb a szavazást megelőző 36. nap, március 7-én 16 óráig visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.¹⁵

2.3. A JELÖLT ÉS A LISTA NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

Az OEVB/NVB minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő 4. napon – nyilvántartásba vesz.

Az OEVB/NVB visszautasítja a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

2.3.1. A JELÖLŐ SZERVEZETEK, JELÖLTEK ÉS LISTÁK NYILVÁNTARTÁSA

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – a választási irodák vezetik.

-
- földrajzi név idegen nyelvű megjelölése,
 - adat más nyelven történő megadása,
 - több utóneve egyikének elhagyása,
 - „dr.” megjelölés elhagyása vagy feltüntetése,
 - az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése,
 - lakcímében a település nevét, a közterület elnevezését vagy jellegét a szavazóköri névjegyzékben szereplő formától eltérően adta meg, de a lakcím az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható, (pl. Budapest helyett Bp., Székesfehérvár helyett Szfvár. stb.)
 - lakcímében az irányítószámot, a lépcsőház, emelet, ajtó megjelölését nem tüntette fel, vagy az eltér a szavazóköri névjegyzékben szereplő adattól.

¹⁴ Részletesen lásd: Njtv. 117/A. § és 117/B. §.

¹⁵ Lehetőség van arra, hogy több jelölő szervezet ugyanazt a személyt hatalmazza meg képviselőnek, így ugyanaz a személy jár el, de ekkor is ki kell derülnie a többes jogosultságnak, praktikusán minden képviselt nevében alá kell írnia az okiratokat.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat a nyilvántartásba vevő választási bizottság mellett működő választási iroda vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásból törlésre került a választási iroda a választási bizottságot a soron következő ülésén tájékoztatja. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVI törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

2.3.2. A JELÖLT KIESÉSE

Az egyéni jelölt kiesik, ha a szavazást megelőző 3. nap, április 9. 16 óráig a jelölésről írásban lemond. A lemondást elektronikus azonosítást követően elektronikusan (ld. 2.2.1.4. pont keretes rész), személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott által lehet benyújtani.

Az egyéni és listás jelölt is kiesik, ha

- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási iroda a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett jelölt nevét a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint az egyéni szavazólapokról törölni kell.

2.3.3. A LISTA KIESÉSE

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát visszavonja,¹⁶
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- az NVI a listát állító jelölő szervezetet, illetve közös lista esetén valamennyi jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, illetve
- pártlista esetében, ha a képviselőjelöltek száma, illetve területi megoszlása¹⁷ nem éri el a törvényi minimumot.

A kiesett listát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, illetve a pártlistás szavazólapról is törölni kell.

¹⁶ Legkésőbb a bejelentésre nyitva álló határidőig.

¹⁷ Legalább 14 vármegyében és a fővárosban legalább 71 képviselőjelölt.

3. TAG MEGBÍZÁSA A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOKBA, MEGFIGYELŐK

A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

Az országgyűlési választáson a következő választási bizottságok működnek:

- minden szavazóköri szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) [egy szavazóköri települések esetén a feladatait a helyi választási bizottság (a továbbiakban: HVB) látja el]
- minden településen HVB
- minden országgyűlési egyéni választókerületben OEVB
- minden vármegyében TVB, a fővárosban FVB (a továbbiakban: TVB)
- országos hatáskörrel és illetékességgel az NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottsági tagok jogai és kötelezettségei azonosak.

A megbízott tagokat a jelölő szervezetek és a független jelöltek küldhetik a választási bizottságokba. A megbízást másképpen delegálásnak is hívjuk.

Az országgyűlési választáson – a többszavazóköri település HVB-jét kivéve – valamennyi bizottságtípusba lehetséges megbízott tagot küldeni.

A választási bizottság megbízott tagja az lehet, aki jelöltként indulhat az országgyűlési választáson.

A megbízott tagnak nem kell az adott településen, illetve választókerületben lakcímmel rendelkeznie! Sőt magyarországi lakcímmel sem kell rendelkeznie.

A választási bizottság megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati viszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, továbbá a tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona, valamint
- jelölt.

A megbízott tagnak nyilatkoznia kell, miszerint vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség, azonban azt nem kötelező a megbízáshoz csatolni, hanem legkésőbb az eskü/fogadalom letételéig kell benyújtani. Az összeférhetetlenségi nyilatkozatot a tag vagy a megbízási dokumentumon, vagy önálló dokumentumban teheti meg.

A választási bizottság megbízott tagjainak – hasonlóan a választott tagokhoz – esküt/fogadalmat kell tenniük. Az esküt/fogadalmat a megbízott tag legkésőbb a bejelentést követő 5. napon, az SZSZB és az OEVB megbízott tagja legkésőbb a szavazást megelőző 2. napon, április 10-én teszi le a megbízás helye szerinti polgármester, annak akadályoztatása esetén alpolgármester előtt. TVB-be történő megbízás esetén a közgyűlés elnöke, illetve a főpolgármester előtt kell az esküt letenni.

A választási bizottság tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

3.1. MEGBÍZÁS AZ SZSZB-KBE ÉS AZ EGY SZAVAZÓKÖRÖS TELEPÜLÉSEKEN A HVB-KBE

A választókerületben jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be és az egy szavazókörös településeken a HVB-kbe tagot delegálhat:

- az országos listát állító jelölő szervezet az ország minden szavazókörében,
- a független jelölt és az a jelölő szervezet, amely egyéni jelöltet állított az OEVK-ban, a választókerület minden szavazókörében.

A közös jelöltet, illetve közös listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak tagokat megbízni (összesen legfeljebb 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait április 2-án 16 óráig lehet a helyi választási iroda (a továbbiakban: HVI) vezetőjénél bejelenteni. Az egy szavazókörös településen a HVB-be a megbízott tagokat a HVB elnökénél kell bejelenteni.

Az országgyűlési választás sajátossága, hogy számos településen – tipikusan a fővárosi kerületekben és a megyei jogú városokban – kiemelkedően magas az átjelentkezéssel szavazók száma, ezért a HVI vezetője a Ve. 78. §-a alapján az átjelentkezéssel szavazásra kijelölt szavazókör SZSZB-jét – legkésőbb a szavazást megelőző 3. napon, április 9-én – a szükséges számban további tagokkal egészíti ki, ha a névjegyzékben lévő választópolgárok száma meghaladja az 1500-at, illetve a névjegyzéket több részre oszthatja. Amennyiben a választópolgárok száma meghaladja a 2000-et a HVI vezetője köteles a névjegyzéket megosztani úgy, hogy a résznévjegyzékekben legfeljebb 800 választópolgár szerepeljen, egyben arról is döntenie kell, hogy az átjelentkező szavazókörben a szavazást egy helyiségben, de több helyszínen, vagy a szavazókör épületében több különálló helyiségben, ún. alszavazókörökben bonyolítja le.

Az átjelentkező szavazókör fenti szabályok szerinti kiegészítése választott tagokkal egyben azt is jelenti, hogy a megbízó szervezetek többlet delegálási lehetőséghez jutnak, miszerint a szavazás

- egy helyiségben, de több helyszínen történő lebonyolítása esetén helyszínenként legfeljebb egy megbízott tagjuk,
- több különálló helyiségben történő lebonyolítása esetén alszavazókörönként legfeljebb két megbízott tagjuk

lehet.

A többlet delegálás lehetőségéről a HVI vezetője haladéktalanul értesíti a megbízásra jogosultakat, akik a szavazást megelőző 2. nap, április 10. 16 óráig további tagokat bízhatnak meg.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- a megbízó nevét,
- a megbízott nevét és személyi azonosítóját,
- a megbízott tag telefonszámát vagy elektronikus elérhetőségét (e-mail címét),
- annak a bizottságnak a megnevezését, SZSZB esetében annak számát is, ahová szól a megbízás.

A megbízás megbízottanként külön íven, vagy akár tömbösítve (pl.: táblázatos formában) is megtehető a jelölt/jelölő szervezet által.

A jelölt/jelölő szervezet a megbízott tag bejelentésre szolgáló dokumentumot és a megbízott tag összeférhetetlenségi nyilatkozatát papír alapon és eredetben vagy elektronikus aláírással ellátva e-mailben vagy hivatali kapun keresztül juttathatja el a szavazókör helye szerinti HVI-hez. Elektronikus úton való benyújtás esetén a megbízó jelölt/jelölő szervezet(ek) képviselőjének a megbízáson szereplő aláírását minősített elektronikus aláírással, fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell, hogy tartalmazza. A független jelölt a Dáptv. szerinti eAláírással is elláthatja a dokumentumot.

Ugyanezek a követelmények vonatkoznak az elektronikus úton benyújtott összeférhetlenségi nyilatkozatra is, tehát azt a megbízott minősített elektronikus aláírással, fokozott biztonságú elektronikus aláírással, vagy a Dáptv. szerinti eAláírással ellátva elektronikusan, és papír alapon eredetben is benyújthatja.

A bejelentésre kötelezően használandó nyomtatvány nincs, azonban a bejelentés elősegítésére ajánlott formanyomtatvány áll rendelkezésre, amely elérhető a www.valasztas.hu oldalon.

A bejelentést személyesen vagy meghatalmazott útján a HVI fekvése szerint illetékes OEVI vezetőjénél is be lehet nyújtani a fent jelzett határidőben. A bejelentést az OEVI vezetője az illetékes HVI vezetőjének továbbítja.

A megbízott (delegált) tagot a független jelölt vagy meghatalmazottja, illetve a jelölő szervezet képviselője jelentheti be.

A jelölő szervezet nevében eljárhat:

- a jelölő szervezet választási szervek által nyilvántartott képviselője, így a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő képviselő, illetve az általuk bejelentett képviseletre jogosultak – ebben az esetben további meghatalmazás nem kérhető,
- előző pontban megjelölt képviselőtől származó, írásbeli meghatalmazással rendelkező személy (tehát a meghatalmazás továbbadható – a Ptk. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény szabályainak megfelelő – teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással).

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén¹⁸ – a jelölt, illetve a lista kiesését kivéve – a jelölő szervezet, illetve a független jelölt a delegálási határidő letelte után is új tagot bízhat meg.

A választási bizottság megbízott tagja teljes jogú tagjaként működik közre, függetlenül attól, hogy tagsági jogviszonyát az országos lista vagy az egyéni jelölt alapján delegálásra jogosulttól származó megbízás alapozza meg.

A megbízott tag legfőbb kötelessége – SZSZB és az egy szavazóköri települések HVB-je esetében a szavazás megkezdésétől a jegyzőkönyvek elkészültéig – felkészülten részt venni a bizottság munkájában, a ráosztott feladatokat ellátni.

Ennek maradéktalan teljesítése érdekében a megbízott tag is köteles a választási irodák által szervezett oktatásokon, azok teljes időtartama alatt jelen lenni.

3.2. MEGBÍZÁS AZ OEVB-KBE ÉS A TVB-KBE

Az OEVB-nek – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját az egyéni választókerületi jelöltet állító jelölő szervezet, illetve a független jelölt bízhatja meg.

A TVB-nek – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját az országos listát állító jelölő szervezet bízhatja meg.

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg tagot a bizottságba.

A bizottságok megbízott tagjait – hasonlóan az SZSZB megbízott tagjaihoz – április 2. 16 óráig kell bejelenteni, az OEVB, illetve a TVB elnökénél.

A bejelentésre az SZSZB-nél leírtak az irányadók, eszerint a bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét és személyi azonosítóját, telefonos és elektronikus elérhetőségét, valamint a bizottság megnevezését.

¹⁸ Ve. 34. § (1) A választási bizottság tagjának megbízatása a 33. §-ban foglaltakon túl megszűnik:

- a) ha a megbízatás 17. §-ban foglalt feltételei megszűntek,
- b) a 18. § szerinti összeférhetlenség esetén,
- c) lemondással,
- d) ha a megbízott tag megbízatását a megbízó visszavonja,
- e) ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy a jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik,
- f) a tag halálával.

A megbízott tagnak a fentebb leírtak szerint itt is nyilatkoznia kell, miszerint vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség.

3.3. MEGBÍZÁS AZ NVB-BE

Az NVB-ben nemcsak a választott tagok rendelkeznek jogviszonnyal a választás kitűzésekor, hanem az Országgyűlésben képviselőcsoporttal (frakcióval) rendelkező pártok már delegálhattak tagokat a bizottságba. Az így delegált tagok teljes jogkörrel vesznek részt az NVB munkájában, a határozatképesség számításánál figyelembe kell őket venni és szavazati joguk is van, megbízásuk az Országgyűlés alakuló ülésétől a következő alakuló ülésig, illetőleg a frakció megszűnéséig tart.

A választás kitűzését követően az országos listát állító azon jelölő szervezetek jogosultak további megbízottakat az NVB-be küldeni, amelyek az országgyűlési képviselőcsoport jogán nem rendelkeznek tagsággal. Természetesen az NVB-nél is él a megkötés, hogy egy jelölő szervezet csak egy jogcímen jogosult tag megbízására, abban az esetben is, ha e jogosultság egyébként a képviselőcsoport és a listaállítás jogán is megilletné.

A közösen listát állító szervezetek szintén közösen bízhatnak meg tagot az NVB-be. Speciális rendelkezést tartalmaz viszont a Ve. 29. § (4) bekezdése, mely szerint a közös listát állító jelölő szervezet akkor is jogosult önállóan megbízott tagot küldeni a bizottságba, ha a közös listaállításban olyan jelölő szervezet is részt vett, amely az országgyűlési képviselőcsoport jogán már rendelkezik taggal az NVB-ben.

A két delegálási jogcím a tagok jogaiban is eltérést okoz, az országos listaállítás jogán megbízott tagokat – mind a pártlisták, mind a nemzetiségi listák delegáltjait – a határozatképességbe nem kell beszámítani, és csak tanácskozási joggal vesznek részt az NVB ülésén.

3.4. MEGBÍZOTT TAGOK KÉPZÉSE

A választási irodák törvényben előírt kötelezettsége, hogy megfelelően felkészítsék a választási szervek tagjait feladataik elvégzésére. Ennek során kiemelt feladat a választási bizottságok valamennyi tagja – így a delegált tagok is – oktatásának a megszervezése.

Az oktatás legáltalánosabb formája a helyi választási irodák által biztosított személyes képzés, mely általában a szavazás hetében történik, tipikusan a tagok eskütételével együtt kerül megszervezésre. Előzőeken túl az NVI nyilvánosan, online elérhető oktató anyagokat is biztosít a választási tagok képzéséhez, így a későbbiekben az SZSZB tevékenységét bemutató kisfilmek, illetve távoktatási anyag is szolgálja a bizottsági tagok képzését. Az NVI azt kéri, hogy az online képzési anyagokat valamennyi SZSZB tag ismerje meg.

3.5. MEGFIGYELŐK

A delegált tagokkal ellentétben a megfigyelők nem vesznek részt a választási szervek munkájában, viszont azok tevékenységénél – mint ahogy elnevezésük is utal rá – jelen lehetnek, és azt figyelemmel kísérhetik.

A Ve. a megfigyelők alábbi típusait szabályozza az országgyűlési választáson:

- nemzetközi megfigyelő,
- külképviseleti megfigyelő,
- a szavazási iratok ellenőrzését és a szavazatok megszámlálása törvényességét ellenőrző megfigyelő,
- az OEVK székhelyeken, a levélszavazatok leadására szolgáló urnák felügyeletét biztosító megfigyelő, valamint
- a HVB-ben az újraszámolást ellenőrző megfigyelő.

3.5.1. A NEMZETKÖZI MEGFIGYELŐ

Nemzetközi megfigyelő lehet más állam, kormányközi szervezet, nemzetközi nem kormányzati szervezet vagy egyesület képviselője, akit az NVI – a választások megfigyelése céljából – vesz nyilvántartásba. A nemzetközi megfigyelőre vonatkozóan a Ve. a következő szabályokat tartalmazza:

- a választási eljárás teljes menetét figyelemmel kísérheti, a választási szervek munkájánál jelen lehet,
- a választási bizottságok irataiba betekinthez, azokból – a személyes adatokat nem tartalmazó – másolatot kérhet,
- kérdést intézhet a választási szervek tagjaihoz, és felhívhatja azok figyelmét az általa tapasztalt rendellenességekre,
- a választási eljárást és a választási szervek tevékenységét nem zavarhatja és nem befolyásolhatja,
- tevékenysége végzése alatt köteles az NVI által rendelkezésére bocsátott regisztrációs kártyát jól látható helyen és módon viselni,
- köteles pártatlanul végezni tevékenységét.

Az NVI a nemzetközi megfigyelőkről nyilvántartást vezet, illetve a megfigyelők, valamint a megbízók nevét a választások hivatalos honlapján, a www.valasztas.hu internetes oldalon közzéteszi.

A nemzetközi megfigyelőt – hasonlóan a delegált tagokhoz – április 2. 16 óráig kell bejelenteni az NVI-nél.

3.5.2. A KÜLKÉPVISELETI MEGFIGYELŐ

Tekintettel arra, hogy a külképviseleteken szavazatszámlálásra és eredmény megállapítására nem kerül sor, ezért a Ve. a szavazás lebonyolítására nem bizottságot, hanem külképviseleti választási irodát (a továbbiakban: KÜVI) hozott létre.

A jelöltet állító jelölő szervezetek (ideértve a pártokat és az országos nemzetiségi önkormányzatokat is), valamint a független jelöltek külképviseletenként két megfigyelőt bízhatnak meg. A közös jelöltet állító jelölő szervezetek együttesen jogosultak legfeljebb két megfigyelő megbízására. Külképviseleti megfigyelő csak a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, azonban magyarországi lakcím ehhez nem szükséges.

A külképviseleti megfigyelőt az NVB-nél kell bejelenteni április 2. 16 óráig. A bejelentésnek tartalmaznia kell a megfigyelő nevét és személyi azonosítóját, ennek hiányában személyazonosságát igazoló hatósági igazolványa típusát és számát.

Az NVB a külképviseleti megfigyelőt nyilvántartásba veszi.

Az NVB által nyilvántartásba vett külképviseleti megfigyelő jelen lehet a KÜVI munkájánál. A külképviseleti megfigyelőre vonatkozóan a Ve. a következő szabályokat tartalmazza:

- figyelemmel kísérheti a KÜVI munkáját,
- a szavazást, illetőleg a KÜVI munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja,
- a szavazás befejezéséről kiállított jegyzőkönyvben rögzítheti észrevételeit,
- kifogást nyújthat be,
- a szavazás lezárását követően a lezárt urnát aláírhatja,
- a szavazóhelyiségben köteles regisztrációs kártyát viselni.

A külképviseleti megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek az őt megbízó jelölő szervezetet, illetve független jelöltet terhelik.

3.5.3. A SZAVAZÁSI IRATOK ELLENŐRZÉSÉT ÉS A LEVÉLSZAVAZATOK MEGSZÁMLÁLÁSA TÖRVÉNYESSÉGÉT ELLENŐRZŐ MEGFIGYELŐ

A levélszavazás egyes folyamatainak figyelemmel kísérésére, így a szavazási iratok NVI általi ellenőrzése és a levélszavazatok megszámlálása törvényességének ellenőrzésére az NVB-be tag megbízására jogosult jelölő szervezet – ide nem értve az országos nemzetiségi önkormányzatot – az NVI mellé legfeljebb öt megfigyelőt bízhat meg.

Megfigyelő csak a központi névjegyzékben szereplő, a választási bizottság elnöke előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tett választópolgár lehet, aki viszont nem lehet a választási bizottság, választási iroda tagja.

A megfigyelőt az NVB-nél kell bejelenteni április 2. 16 óráig. A bejelentésnek tartalmaznia kell a megfigyelő nevét és személyi azonosítóját, ennek hiányában személyazonosságát igazoló hatósági igazolványa típusát és számát.

A megfigyelőre vonatkozóan a Ve. a következő szabályokat tartalmazza:

- figyelemmel kísérheti a választási iroda munkáját,
- a választási iroda munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja,
- kifogást nyújthat be.

A megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek az őt megbízó jelölő szervezetet terhelik.

3.5.4. AZ OEVK SZÉKHELYEKEN A LEVÉLSZAVAZATOK LEADÁSÁRA SZOLGÁLÓ URNÁK FELÜGYELETÉT ELLENŐRZŐ MEGFIGYELŐ

A Ve. több lehetőséget biztosít a levélszavazás során a szavazási levélcsoomag visszajuttatására, így

- postán visszajuttatható az NVI részére,
- személyesen (ideértve a meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítést is) vagy postán eljuttatható a külképviseletre, illetve
- a magyarországi szavazás ideje alatt személyesen (ideértve a meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítést is) eljuttatható bármely OEVI-hez.

Az OEVI levélszavazatokkal kapcsolatos tevékenységének nyomon követését a jelen alpont szerinti, az OEVK székhelyeken, a levélszavazatok leadására szolgáló urnák felügyeletét ellenőrző megfigyelő biztosítja.

A megfigyelőre a külképviseleti megfigyelőre vonatkozó szabályok az irányadók, melyet a 3.4.2. alpontban ismertettünk.

3.5.5. A HVB-BEN AZ ÚJRASZÁMLÁLÁST ELLENŐRZŐ MEGFIGYELŐ

A Ve. hatályos rendelkezései az újraszámlálás intézményét két esetkörben szabályozzák:

- jogorvoslati eljárásban a fellebbezést elbíráló NVB vagy a bírósági felülvizsgálati kérelmet elbíráló Kúria rendelheti el a szavazatok újraszámlálását, vagy
- a törvényben meghatározott esetekben (szoros eredmény vagy szavazategyenlőség) az eredmény megállapítása előtt kerül sor újraszámlálásra.

Az újraszámlálás szabályai közül – jelen fejezet témájára tekintettel – kiemelendő, hogy az újraszámlálást mindkét fenti esetkörben a HVB-nek kell elvégezni. Ez alól mindössze a Ve. 258/A. § (2) bekezdése a kivétel, amikor a 292. § (1) bekezdése szerinti, számlálásra kijelölt SZSZB által megszámlált szavazatokat az OEVB számolja meg.

Az országgyűlési választásokon a HVB-be való delegálásra csak az egy szavazóköri településeken van lehetőség, de ott sem minden esetben élnek ezen jogukkal a jelölő szervezetek és független jelöltek. Ezért az újraszámlálás figyelemmel kísérésére a jogalkotó szükségesnek ítélte, hogy az egy szavazóköri településen azon jelölő szervezetek és független jelöltek, akik nem delegáltak megbízott tagot, illetve több szavazóköri

települések HVB-jei esetében valamennyi érintett jelölő szervezet és független jelölt egy-egy megfigyelőt bízhatson meg.

A megbízásra vonatkozó részletszabályok¹⁹ a következők:

1. Megfigyelő megbízására jogosult a HVB-be (amennyiben korábban nem bízott meg tagot az országgyűlési képviselők általános választásával párhuzamosan tartott másik választásra irányadó szabályok alapján, vagy egy szavazóköri településen az országgyűlési képviselők általános választásán irányadó szabályok alapján):
 - az országgyűlési egyéni választókerületi választáson leadott szavazatok újraszámolása esetén
 - az országgyűlési egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet, és
 - az országgyűlési egyéni választókerületben indult független jelölt;
 - az országos listás választáson leadott szavazatok újraszámolása esetén az országos listát állító jelölő szervezet (ideértve a pártot és az országos nemzeti és önkormányzati önkormányzatot is).
2. Megfigyelő megbízására jogosult az OEVB-be (amennyiben korábban nem bízott meg tagot az országgyűlési képviselők általános választásán irányadó szabályok alapján):
 - az országgyűlési egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet, és
 - az országgyűlési egyéni választókerületben indult független jelölt.
3. Közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együttesen jogosultak megfigyelő megbízására.
4. A megfigyelőt a szavazatok újraszámolását végző választási bizottság mellett működő választási irodánál kell bejelenteni, legkésőbb a szavazatok újraszámolásának befejezéséig. A Ve. 30. § (3) bekezdését – azaz a delegált tagok megbízására vonatkozó szabályokat – megfelelően alkalmazni kell.
5. A Ve. 187. § (2) bekezdése szerinti megfigyelő:
 - figyelemmel kísérheti a választási bizottság által végzett újraszámolást,
 - az újraszámolás folyamatát, valamint a választási bizottság munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja és nem zavarhatja,
 - az újraszámolás alatt regisztrációs kártyát köteles viselni.

¹⁹ Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatás (<https://www.valasztas.hu/8/2014--szamu-iranymutatas>).

4.1. A VÁLASZTÁSI KAMPÁNYIDŐSZAK

A Ve. szerint a kampányidőszak a szavazást megelőző 50. naptól, február 21-től, a szavazás napján a szavazás befejezéséig, azaz 19 óráig tart.

A szavazás napján kampánytevékenység bizonyos korlátokkal végezhető, de nincs a 2013-ig hatályos korábbi szabályozás szerinti, általános kampánycsend.

4.2. A KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG

Kampánytevékenységnek minősül:

- a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és
- minden egyéb, kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése.

Az Alkotmánybíróság 2015 óta formálódó gyakorlatában erőteljesen védi a szólás- és véleményszabadságot a választási kampány során, és a tényállítások formájában megjelenő, valamint a túlzó, felfokozott, netán képi formában kifejezett negatív véleményeket is alapjogi védelemben részesíti. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek is, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot.

Éppen ezért az irányadó joggyakorlat szerint a választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait.²⁰ Emellett szintén fokozott alkotmányos védelem illeti meg a választópolgároknak a jelöltekkel, jelölő szervezetekkel, különösen a közhatalom gyakorlóival kapcsolatos véleménynyilvánítását.

Kampánytevékenység végzése széles körben megengedett, magától értetődő, hogy ez a jog megilleti a jelölő szervezeteket és a jelölteket. Ezen túl mind a magánszemélyek, mind az egyéb szervezetek többségének biztosított, hogy kampánytevékenységet végezzenek, azonban egyes személyek, szervezetek esetében kampánytevékenység folytatása, vagy a személyes kommunikációt meghaladó véleménynyilvánítás nem megengedett.

Az állam és a helyi önkormányzat, továbbá azok szervei, mint a közhatalom megtestesítői a **választási kampányban** nem vehetnek részt, ezért a kampányidőszak alatt a jelöltek és a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének érvényesítése érdekében az állami, illetve az önkormányzati szerveknek tartózkodniuk kell attól, hogy a jelöltek/jelölő szervezetek szabad versengésébe beavatkozzanak.²¹

Fontos viszont kiemelni, hogy a Ve. 142. §-a szerint „nem minősül választási kampánynak a választási szervek tevékenysége, az állampolgárok - mint magánszemélyek - közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége.”²²

²⁰ A véleménynyilvánítás egyes esetekben tény közlésével valósul meg, tények közlése nélkül a véleménynyilvánítás ellehetetlenülne. Ha a választási eljárás során az értékítélet a közügyek vitatásának körén belül marad, tartalmára nézve nem végezhető el bizonyíthatósági teszt, azaz nem kerülhet sor tényállítás helyes vagy helytelen voltának vizsgálatára.

A választási kampány offenzív véleményeivel/értékítéleteivel szemben a választókat kizárólag a választási ellenfelek defenzív véleményei védhetik meg. A véleménynyilvánítás szabadsága azonban nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek kizárólag az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsméréseiben (vagyis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának megsértésében), a másik személy pusztá megalázásában, vagy bántó és sértő kifejezések használatában nyilvánulnak meg. [Lásd: 3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, 5/2015. (II. 25.) AB határozat, 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, 3240/2019. (X. 17.) AB határozat; Kúria Kvk.I.37.443/2014/4., Kvk.I.37.441/2014/2., Kvk.IV.37.367/2018/2., Kvk.V.37.463/2018/2., Kvk.VI.37.327/2018/2. számú végzései].

²¹ Lásd: Kúria Kvk.IV.37.360/2014/2. számú végzés.

²² Lásd: Kúria Kvk.III.38.043/2019/2. számú végzés:

„[21] Ugyanakkor ezzel összefüggésben szükséges megállapítani, hogy a Ve. 142. §-ának 2018. évi CXIII. törvény 5. §-ával történt, 2018. december 28. napjától hatályos módosítását követően nem tartható fenn a továbbiakban a politikai pártok küzdelmében megkövetelt állam semlegességére

A közhatalmat gyakorló szervek tehát választási kampánytevékenységet nem végezhetnek, azonban elkerülhetetlen, hogy kampánytevékenységnek nem minősülő olyan, jogszabályban biztosított, sőt előírt tevékenységet is kifejtsenek, mely a kampány során is fejt ki hatást. Annak megítélése, hogy ez a tevékenység mikor lépi túl a jogszabályi kereteket és mikor válik kampánytevékenységgé, a választási bizottságok, valamint a döntéseik felülvizsgálatát végző Kúria feladata.

Az Alkotmánybíróság és a Kúria is számos esetben foglalkozott a kérdéssel, ezen belül a többes jogállású személyek szerepével, és álláspontjuk következetesen az, hogy a közhatalom hivatalban lévő egyes szereplői – így különösen az országgyűlési képviselők, a polgármesterek illetve az önkormányzati képviselők – tisztségük fennállásának ideje alatt egyik tevékenységükben sincsenek korlátozva, sőt a közhatalom gyakorlása során nemcsak joga az érintettnek eljárni, hanem ez úgymond munkaköri kötelessége is. Azonban fontos hangsúlyozni, hogy a két külön szerep gyakorlása során egyértelműen ki kell derülnie, hogy adott helyzetben közhatalmi feladat gyakorlásáról, esetleg a közhatalmi státusz felhasználásáról vagy kampánytevékenységről van szó.²³

Kiemelten fontos, hogy a közhatalmi szereplők tevékenységük során mindenképpen tartózkodjanak attól, hogy köznevelési intézményben kampánytevékenységet fejtsenek ki, sőt a gyermekek intézményen kívül sem helyezhetők olyan szituációba, hogy kampánytevékenység résztvevőivé váljanak. Amennyiben tehát a választáson induló közhatalmi státuszban lévő jelölt közfeladatának ellátása során nevelési-oktatási intézményben jelenik meg, vagy más módon, de nevelési-oktatási intézmény felügyelete alatt álló gyermekek részvételével zajló eseményen vesz részt, akkor a saját felelősségére esik, hogy az esemény ne váljék a kampány, mint politikai tevékenység részévé.²⁴

A választási bizottságok tagjai esetében – mivel jogviszonyuk kétféleképpen jöhet létre, egyrészt az erre jogosított népképviseleti szerv (országgyűlés, vármegyei/fővárosi közgyűlés, illetve képviselő-testület) által történő választással, másrészt jelölt/jelölő szervezet megbízásával – eltérő lehet a tevékenységük megítélése. Így a kúriai joggyakorlat a véleménynyilvánítás szabadsága esetében szigorúbban ítélte meg a választott tagokkal szembeni elvárásokat, esetükben tartózkodni kell a vélemény nyilvános közzétételétől, míg ez a megbízott tagok esetében megengedett, tekintettel arra – s ezt a megbízása is tanúsítja –, hogy erősen kötődik a delegáló személyéhez.²⁵

A Kúriának már olyan speciális esettel is kellett foglalkoznia, amikor a kampánytevékenység arra irányult, hogy a választópolgárt a szavazástól való távolmaradásra, illetve érvénytelen szavazat leadására buzdították. A bíróság megítélése szerint mivel nincs olyan jogszabályhely, mely az érvénytelen szavazat kampányüzenetét tiltaná, így az ilyen kampánytevékenység nem sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét.²⁶

4.3. A KAMPÁNY ESZKÖZEI

A választási kampánytevékenység megítélése szempontjából fontos annak körülhatárolása, hogy mi minősül kampányeszköznek. Kampányeszköznek minősül minden olyan eszköz, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére, így különösen:

- a plakát,
- a közvetlen politikai kampány (a jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés),
- a politikai reklám,
- a politikai hirdetés, valamint
- a választási gyűlés.

vonatkozó kúriai joggyakorlat (Kvk.IV.37360/2014/2, BH 2014/12/397). Helyesen utalt ekként az NVB a már módosított szabályozás hatálya alatt az európai parlamenti választásokkal összefüggésben született Kvk.V. 37637/2019/6 számú kúriai ítéletre (lásd ezen ítélet 40. pontja), amely választáson már nem érvényesült az állami szervek semlegességének doktrínája.”

²³ Lásd: 3154/2018. (V.11.) AB határozat, 3257/2019. (X. 30.) AB határozat, 3130/2022. (IV. 1.) AB határozat, 3131/2022. (IV. 1.) AB határozat; Kúria Kvk.VI.37.699/2019/2., Kvk.II.39.258/2022/7., Kvk.III.39.043/2024/8., Kvk.IV.39.095/2024/6. számú végzései; 139/2019., 220/2022., 228/2022., 229/2022., 230/2022. és 231/2022. NVB határozatok.

²⁴ Lásd: Győri Ítélőtábla Pk.I.25.629/2019/6. számú végzés, Kúria Kvk.III.39.043/2024/8. számú végzés.

²⁵ Lásd: Kúria Kvk.VI.39.308/2022/5. és Kvk.VI.39.309/2022/5. számú végzései.

²⁶ Lásd: Kúria Kvk.V.39.422/2022/3. számú végzés.

Új elemként jelenik meg a Ve.-ben, hogy egyes gyalogosforgalom számára nyitva álló közterületen folytatott kampánytevékenységek (így különösen a választópolgárokkal való kapcsolatfelvétel, a közügyekről folytatott személyes beszélgetés, a szórólaposztás, az aláírásgyűjtés) esetén a közterület-használatról szóló jogszabályokat nem kell alkalmazni. Ennek feltétele, hogy a kampánytevékenység a választópolgárokkal való személyes kommunikációra irányuljon, s az ennek során alkalmazott berendezés, kellék elhelyezésére igénybe vett közterület a négy négyzetmétert ne haladja meg (Ve. 143/B. §).²⁷

4.3.1. A PLAKÁT

A Ve. a kampányeszközök körében meghatározza a plakát fogalmát, valamint azt, hogy mi tekinthető plakátnak.

A választási kampány eszközei szempontjából, a Ve. rendelkezéseinek alkalmazásában plakátnak minősül:

- a választási falragasz,
- a felirat,
- a szórólap,
- a vetített kép,
- az embléma

mérettől és hordozóanyagtól függetlenül.²⁸

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni.

A plakáton fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum): a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét.

Plakát a törvényben meghatározott kivételeken túl (Ve. 144. §) bárhol elhelyezhető.

A kivételek a következők:

- Plakátot elhelyezni magántulajdonban lévő tárgyon kizárólag a tulajdonos vagy a bérló **előzetes, írásbeli hozzájárulásával** lehet.
- Plakátot elhelyezni állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő tárgyon a tulajdonos, a tulajdon tárgyán fennálló vagyongazdálkodási jogviszony esetén a vagyongazdálkodási jog gyakorlójának **előzetes, írásbeli hozzájárulásával** lehet.²⁹
- Tilos plakátot elhelyezni védett műemléki értéken, védett örökségi elemen, az építészeti örökség védett elemén, védett természeti területen és értéken.
- Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.
- A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A Kúria következetes gyakorlata szerint a választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók.

²⁷ A Ve. 143/B. § (1) bekezdésében nevesített kampánytevékenységeket el kell határolni a választási gyűléstől. A gyűlés több személy célzatos, békés, nyilvános összejövetele, amely keretében azonos helyen és időpontban a résztvevők együttes fellépésükkel nyilvánítják ki közös véleményüket az adott közéleti kérdésben. Ugyanis az együttes fellépési cél, mint törvényi feltétel hiányában, az érdeklődő résztvevők esetleges csoportosulása sem valósítja meg a gyűlés fogalmi kritériumait a közéleti kérdést illető aláírásgyűjtés kapcsán. Az aláírásgyűjtések ezért nem minősülnek a közügyet illető közös fellépésnek, véleménynyilvánító felvonulásnak, tüntetésnek, összejövetelnek, vagyis nem valósítják meg a Gyülekezési törvény 1. §-a és 2. § (1) bekezdése szerinti »gyűlés« fogalmát {Kúria K.I.39.441/2020/4. számú ítélet, Indokolás [24]}.

²⁸ A hordozóanyag bármilyen anyagból készülhet, és bármilyen felület alkalmas lehet rá.

²⁹ Lásd: Kúria Kvk.VII.39.322/2022/3. számú végzés.

A korábbi szabályozással ellentétben a helyi önkormányzat nem állapíthat meg a plakátelhelyezést korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket.

A plakát elhelyezőinek csak a Ve. rendelkezéseinek kell megfelelni, a választási szervek is csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják.^{30,31,32}

A Ve. a választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezések és óriásplakátok elhelyezésére irányuló kérelem elbírálására vonatkozóan nem tartalmaz rendelkezést, azonban a Ve. alapvető rendelkezéseivel összhangban elvárható, hogy arról a kérelem elbírálására jogosult rövid határidővel, illetve a különböző személyek által benyújtott kérelmekről azonos feltételek figyelembevételével és alkalmazásával döntsön.³³

Köteles eltávolítani a plakátot a szavazást követő 30 napon belül az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték. A 30 napos határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből követően jogvesztő. Abban az esetben, ha az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget az, aki vagy akinek érdekében elhelyezték a plakátot, a tulajdonos, a bérlő, a vagyongazdálkodó végzi el a plakát eltávolítását, ennek költségét azonban a plakát eltávolítására kötelezett viselni köteles. Az eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt előterjesztett kérelem elbírálására a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult.³⁴

4.3.2. A VÁLASZTÁSI GYŰLÉS

Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.

A gyülekezési jogra vonatkozó törvényi szabályokat a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény tartalmazza. A törvény hatálya – ellentétben a korábbi szabályozással – kiterjed a választási gyűlésekre is.

A Ve. mindössze néhány kiegészítő szabályt tartalmaz.

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint választási gyűlést kampányidőszakban, a szavazást megelőző 50. naptól, február 21-től lehet tartani, de a szavazás napjára választási gyűlés nem szervezhető, illetve a szavazás napján választási gyűlés nem tartható.³⁵

A választási gyűlés megtartható magánterületen (tulajdonosi engedéllyel) és közterületen egyaránt.

A közterületen tartandó választási gyűlést a szervezőnek a rendőrségen be kell jelentenie.

A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlésen a rend fenntartásáról a gyűlés szervezőjének kell gondoskodnia.³⁶

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szankcionálja a választási gyűlésen való részvétel jogtalan akadályozását.

³⁰ Lásd: Kúria Kvk.I.37.476/2014/3., Kvk.III.37.355/2014/3., Kvk.I.37.491/2014/3., Kvk.II.37.307/2014/3., Kvk.III.37.399/2014/3., Kvk.IV.37.555/2019/2. és Kvk.III.37.655/2019/4. számú végzései.

³¹ A Kúria döntéseinek esszenciája: a közúti közlekedési szabályok, továbbá a reklámtáblák elhelyezésére vonatkozó rendeleti szabályok nem alkalmazhatók, mivel a Ve. 144.§-a egy zárt szabályrendszert alkot.

³² Lásd még: 3312/2019. (XI. 21.) AB határozat.

³³ Lásd: 27/2019. (X. 22.) AB határozat és 30/2019. (XI. 4.) AB határozat.

³⁴ Lásd: a választási plakát eltávolítása szabályainak értelmezéséről szóló 13/2014. NVB iránymutatás.

³⁵ Lásd: Kúria Kvk.III.37.931/2016/2. számú végzés.

³⁶ Lásd: 221/2022 NVB határozat.

4.3.3. POLITIKAI REKLÁM

4.3.3.1. A POLITIKAI REKLÁM FOGALMA

A politikai reklám fogalmának meghatározásakor a Ve. – a megfelelő eltérések meghatározása mellett – a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) szabályozását veszi alapul.

A politikai reklám az Mttv. 203. § 55. pontjában meghatározott politikai reklám, azzal az eltéréssel, hogy a párt, politikai mozgalom és kormány alatt jelölő szervezetet és független jelöltet kell érteni.

Az Mttv. 203. § 55. pontja szerint politikai reklám: valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.

4.3.3.2. A POLITIKAI REKLÁM KÖZZÉTÉTELE - ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A politikai reklám közzétételére a Ve. általános jelleggel az Mttv. rendelkezéseit rendeli alkalmazni, emellett további általános jellegű szabályokat is meghatároz az alábbiak szerint:

- A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére.
- A politikai reklámhoz véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.
- A politikai reklám közzétételéért a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.
- Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.
- A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni.

4.3.3.3. AZ ORSZÁGOS MŰSORSZOLGÁLTATÓK ÁLTAL KÖZZÉTETT POLITIKAI REKLÁM

Az országos műsorszolgáltatók esetében a Ve. külön szabályozza a közszolgálati, illetve az egyéb műsorszolgáltatókat.

Közszolgálati műsorszolgáltatók

A **közszolgálati műsorszolgáltatók** naponta három alkalommal, a 6–8, 12–14 és 18–20 óra között kezdődő időszavokban, megszakítás nélkül kötelesek biztosítani a politikai reklámok közzétételét, melyeknek sorrendjét naponta változtatni kell. A jelölő szervezet megjelölheti, hogy mely napon és mely időszavban kéri a politikai reklám közzétételét. A politikai reklám hossza legfeljebb 30 másodperc lehet, és azt legalább három nappal a közlés előtt át kell adni.

Az országgyűlési képviselők választásán az országos listát állító jelölő szervezetek politikai reklámjait kell közzétenni.

A közzététel időtartama 600 perc, melyből

- a pártlistát állító jelölő szervezetek politikai reklámjainak közzétételére rendelkezésre álló időtartam 470 perc,
- míg a nemzetiségi listát állító jelölő szervezetek politikai reklámjainak közzétételére rendelkezésre álló időtartam 130 perc.

A jelölő szervezetek rendelkezésére álló időtartamot az egyes pártlisták, illetve az egyes nemzetiségi listák között egyenlő arányban kell felosztani. Az időtartam felosztásáról az NVB határozatban dönt valamennyi listaállítási jogerőre emelkedését követően.

A közszolgálati műsorszolgáltatók további politikai reklámot nem tehetnek közzé.

Országosan elérhető – közszolgálati médiaszolgáltatónak nem minősülő – lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók

Az országosan elérhető – közszolgálati médiaszolgáltatónak nem minősülő – lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók legkésőbb a választást megelőző 50. napon, február 21-én közlik az NVB-vel, ha biztosítani kívánják politikai reklám közzétételének lehetőségét. Az NVI a választások hivatalos honlapján a nyilatkozatot tett médiaszolgáltatót és a médiaszolgáltatások megnevezését, illetve a közzétételre biztosított időtartamot közzéteszi.

A politikai reklám közzétételére a 147/A–147/E. § rendelkezéseit – a 147/A. § (3) bekezdése kivételével – kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az országgyűlési képviselők általános választásán a politikai reklámok közzétételére szánt időtartamot a médiaszolgáltató határozza meg, de az nem lehet kevesebb, mint a közszolgálati médiaszolgáltatóra eső időtartam fele. Ha az időtartam eltér a közszolgálati médiaszolgáltatóra eső időtartamtól, az NVB az egyes jelölő szervezetek rendelkezésére álló időtartamot arányosan csökkentett, illetve megnövelt mértékben állapítja meg.

Ugyanezen szabályokat kell alkalmazni a kizárólag interneten elérhető lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók esetében is, amennyiben politikai reklámot kívánnak a választási kampányidőszakban közzétenni.

4.3.3.4. HELYI, KÖRZETI MŰSORSZOLGÁLTATÓK ÁLTAL KÖZZÉTETT POLITIKAI REKLÁM

A helyi, körzeti műsorszolgáltatók a 4.3.3.2. pontban felsorolt általános szabályok szerint tehetnek közzé politikai reklámot. E műsorszolgáltatókat a politikai reklám közzétételére vonatkozó előzetes bejelentési kötelezettség nem terheli, és a Ve. 147. §-ában foglalt rendelkezések betartása mellett időtartambeli és időszámbeli korlátozás nélkül tehetnek közzé politikai reklámot.

4.3.4. POLITIKAI HIRDETÉS

Politikai hirdetés az ellenérték fejében, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, sajtótermékben közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

A sajtótermékek hirdetési szolgáltatásainak árjegyzéke az Állami Számvevőszéken keresztül nyilvánosságra kerül.

A sajtótermék fogalmát az Mttv. 203. § 60. pontja határozza meg. Eszerint sajtótermék: a napilap és más időszakos lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalomnak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében.

A sajtótermékek nyilvántartása elérhető a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság honlapján, az alábbi linken: https://sajtopub.nmhh.hu/sajto_kozzetetel/app/index.jsp

Az Mttv. 203. § 60. pontjában meghatározott sajtótermékekben politikai hirdetés a választási kampányidőszakban az alábbiak szerint tehető közzé:

- A sajtótermékben közzétett fizetett politikai hirdetésnek azonnal felismerhetőnek és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lenni.
- A politikai hirdetésből egyértelműen ki kell derülnie, hogy ki volt a megrendelője, illetve, hogy a kampányban kinek a támogatására ösztönöz. Politikai hirdetés megrendelőjének nevét és lakcímét/székhelyét fel kell tüntetni a hirdetéshez kapcsolódóan.

- Amennyiben sajtótermék politikai hirdetést kíván közzélni, a szavazást megelőző 60. napig, február 11-ig az Állami Számvevőszékhez eljuttatja hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét, amelyet az nyilvántartásba vesz, és honlapján közzétesz, a sajtótermék ugyanezt az árjegyzékét a honlapján közzéteszi.
- Politikai hirdetést kizárólag olyan sajtótermék közzölhet, amelynek hirdetési árjegyzékét az Állami Számvevőszék nyilvántartásba vette.
- Politikai hirdetés csak a nyilvántartásba vett árjegyzék által meghatározott ellenérték fejében közzölhető.
- Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közzölhet politikai hirdetést, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.
- Az Állami Számvevőszéknél bejelentkezett sajtótermék a politikai hirdetés közzétételét nem tagadhatja meg, így nem hivatkozhat sem arra, hogy nem ért egyet a hirdetésben foglaltakkal, vagy azt jogsértőnek tartja, s arra sem, hogy terjedelmi okok miatt nem tudja a politikai hirdetést közzétenni.³⁷

4.3.5. A MÉDIA ÉS A SAJTÓ MÉDIATARTALOM ELŐÁLLÍTÁSÁVAL (SZERKESZTÉSÉVEL) KAPCSOLATOS ELŐÍRÁSOK

A sajtótermékekben megjelenő politikai hirdetéssel és a médiaszolgáltató felületen közlésre kerülő politikai reklámmal kapcsolatos szabályokat fentebb ismertettük. Ezekben az esetekben a közlés szabályait a Ve. részletesen tartalmazza. Ezzel ellentétben a szolgáltatók által a szerkesztői szabadság körébe tartozó tartalomra³⁸ vonatkozóan a Ve. nem tartalmaz konkrét rendelkezést, viszont a Ve. alapvető rendelkezései, különösen a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség biztosítása a sajtó egyes szereplőivel, illetve a médiával szemben is követelményként jelenik meg.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a sajtószabadság korlátozásának alkotmányossági mércéi eltérnek az egyes tömegkommunikációs eszközök tekintetében. A médiaszolgáltatók (televíziók, rádiók) esetében az Alkotmánybíróság a szerkesztői szabadság széles körű korlátozását is elfogadhatónak tartja.

Az Alkotmánybíróság a kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelményét elfogadta a médiaszolgáltatók szerkesztői szabadságának korlátjaként.

Az írott sajtó esetében az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a sajtótermékek többsége nem szankcionálható az általa nyújtott tájékoztatás jellege, minősége miatt. Viszont van egy jelentős kör, mégpedig a közhatalmi szerv által fenntartott, közpénzből működtetett sajtótermékek, melyek esetében előírhatók bizonyos követelmények. Tipikusan ebbe a körbe tartoznak az önkormányzati lapok, melyek szerkesztésére az általánosnál szigorúbb – a médiával részben azonos – szerkesztési követelmények vonatkoznak.

Hogyan kell eleget tenni a fentebb leírt követelményeknek? Közpénzből működtetett sajtótermék esetén az esélyegyenlőség, a kiegyensúlyozottság egyazon lapszámon belül biztosítandó,³⁹ különösen akkor, ha időszaki (heti vagy havi rendszerességgel megjelenő) lapról van szó. Közzszolgálati lineáris médiaszolgáltatás, illetve országosan elérhető – közzszolgálati médiaszolgáltatónak nem minősülő – lineáris médiaszolgáltatás esetében az esélyegyenlőséget, kiegyensúlyozottságot a választási kampány hosszabb időszakában kell biztosítani a sajtónak és a média szereplőinek, így önmagában egy-egy s műsor számon belüli túlzott megjelenés, vagy adott szervezet, jelölt mellőzése önmagában nem tekinthető jogsértőnek. Ez a hosszabb időszak a médiaszolgáltatások körében a hírműsorok, magazinműsorok megjelenési gyakoriságától függően (napi, heti vagy kétheti) a gyakorlatban 5 és 15 nap közötti hosszúságú lehet a bírói gyakorlat alapján.⁴⁰ Országosan elérhető – közzszolgálati médiaszolgáltatónak nem minősülő – lineáris médiaszolgáltatónak azonban a választásokkal kapcsolatban kifejezett törvényi tájékoztatási kötelezettsége nincs, ezért műsorszerkesztési joga gyakorlásakor a közzszolgálatóknál nagyobb szabadsággal rendelkezik, és - alapjogi szempontból - ezen joga szigorúbb feltételekkel korlátozható. Ebből következően a kampányidőszakban nyújtott szolgáltatásait az esélyegyenlőség szempontjából úgy kell megítélni, hogy a vele

³⁷ A politikai reklám és a politikai hirdetés közzétételére vonatkozó szabályokkal kapcsolatos jogértelmezést a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatás tartalmazza. Az iránymű joggyakorlatot lásd: Kúria Kvk.IV.37.359/2014/2., Kvk.I.37.957/2016/2., Kvk.VI.37.950/2016/2., Kvk.VI.37.885/2016/3., Kvk.IV.37.658/2019/5., Kvk.III.37.608/2019/4. és Kvk.I.37.573/2019/2. számú végzései.

³⁸ Médiaszolgáltatók esetében a műsorok, sajtótermékek esetében a lapszámok előállítása, együttesen: médiatartalom.

³⁹ Lásd: Kúria Kvk.III.37.236/2018/4. számú végzés.

⁴⁰ Lásd: Kúria Kvk.III.37.570/2019/4. számú végzés.

szemben támasztott követelmények ne haladják meg a szerkesztői szabadság korlátozásának a kiegyensúlyozott közérdekű tájékoztatáshoz szükséges mértékét.⁴¹

Azonban vannak olyan esetek, amikor a műsorszám⁴² jellegéből (pl. polgármester-jelölti vita), vagy a választási eljárás egy rövid időszakában jellemző tevékenységről szóló híradás aktualitásából (pl. ajánlások gyűjtése) az következik, hogy rövid időszakon, sőt akár egy alkalmon belül is biztosítani kell a kiegyensúlyozott tájékoztatást.^{43 44}

Az utóbbi években (évtizedben) megnőtt a közösségi média szerepe a kampányokban. Nevével ellentétben a közösségi média nem médiaszolgáltatóként funkcionál, nem az általa szerkesztett tartalmakat terjeszti a kampány időszakában – mint ahogy máskor sem –, hanem a felhasználók számára közlési felületet (kvázi, mint egy plakáthely, vagy politikai hirdetés) biztosít üzeneteik, véleményük továbbításához. Ennek megfelelően felelősség sem terheli a közösségi média üzemeltetőjét a felületen megjelenő tartalomért, azok a véleménynyilvánítás szabadsága körében értékelhetők, az azzal kapcsolatos esetleges jogsértésért a tartalom létrehozója/publikálója/terjesztője viseli a felelősséget. A közösségi média felülete kvázi az „elkövetés helyszíne”, míg a poszt maga a vélt jogsértés bizonyítékeként jöhet számításba.⁴⁵ Egyebekben a közösségi médiában közzétett tartalmakra is érvényesek a fent (a 4.2. részben) már említettek: a kampányidőszakban még a szokásosnál is szélesebb körű tűrési kötelezettség vonatkozik a közhatalom gyakorlóira, és a politikai verseny résztvevőire.

A teljes képhez tartozik, hogy a közösségi média szereplői a felület használatára vonatkozó magánjogi szerződés alapján szűk körben fenntartják a szerkesztés lehetőségét, általában a kihelyezett tartalmak törlése által, azonban pont a magánjogi szerződés megléte (a felhasználó a felület igénybe vételével elfogadja a feltételeket) az, ami tevékenységük jogellenességét kizárja.⁴⁶

A közösségi média és a hagyományos média tartalmainak lehetséges közös metszeteként jelenik meg a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban megjelenő azon tartalom, amelyet a közösségi médiából vettek át (szerkesztettek be), és adott esetben kampánytevékenységként értelmezhető tartalommal bír. A szerkesztetlenül, vagy nem érdemi szerkesztéssel műsorba vett tartalom, vagy valamely tartalom hosszabb részleteinek sugárzása felveti annak lehetőségét, hogy nem tájékoztatásról, hanem bűjtött politikai reklámról van szó, amely ilyen módon jogsértő.⁴⁷

4.3.6. KÖZVETLEN POLITIKAI KAMPÁNY

A közvetlen politikai kampány a jelölt/jelölő szervezet által a választási kampányanyagának a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével (pl. névre szóló levél küldése, telefonhívás, e-mail küldés) történő eljuttatása, továbbá a személyes beszélgetés kezdeményezése a választópolgárral (a választópolgárok, mint magánszemélyek közötti kommunikáció ugyanakkor nem minősül kampánytevékenységnek).

4.4. KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS

A közvélemény-kutatás önmagában nem tekinthető kampányeszköznek, de a közvélemény-kutatás eredményének nyilvánosságra hozása már alkalmas lehet a választópolgárok választási akaratának befolyásolására. A választással kapcsolatos közvélemény-kutatás szabadon végezhető, és annak eredménye korlátozás nélkül nyilvánosságra hozható.

⁴¹ Lásd: Kúria Kvk.V.37.683/2019/6. számú végzés.

⁴² Mttv. 203. § 47. Műsorszám: hangok, illetve hangos vagy néma mozgóképek, állóképek sorozata, amely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkinálzatban – hosszától függetlenül – önálló egységet alkot.

⁴³ Lásd: 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, Kúria Kvk.II.37.396/2014/3., Kvk.III.37.465/2014/2., Kvk.III.37.516/2019/4., Kvk.VI.39.406/2022/4. és Kvk.VI.39.498/2022/5. számú végzései.

⁴⁴ Hatályát veszítette a Ve. 152. § (4) bekezdése, 2025. február 1. napjától az esélyegyenlőség sérelmének megállapítása egyetlen lapszám vizsgálata alapján is lehetséges.

⁴⁵ Lásd: Kúria Kvk.I.39.245/2022/3. végzés.

⁴⁶ Lásd: Fővárosi Ítéletábla 2.Pk.50.059/2019/2. számú végzés, Kúria Kvk.I.38.019/2019/2. számú végzés.

⁴⁷ Lásd: Kúria Kvk.IV.39.044/2024/6. és Kvk.III.39.080/2024/5. számú végzései.

A Ve. 150. §-a a közvélemény-kutatások szavazás napján történő végzésének és nyilvánosságra hozatalának szabályait az alábbiak szerint rögzíti:

A szavazás napján a közvélemény-kutatást végző személy:

- abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphet be,
- a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatja,
- csak az épületből kilépőket kérdezheti meg,⁴⁸ (ún. exit poll interjú) és
- a szavazás befejezése után szabad nyilvánosságra hozni.

4.5. TILTOTT KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG

Az alábbiakban részletesen tárgyalunk öt tiltott kampánytevékenységet:

- mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás, továbbá szavazóhelyiséghez történő autóbuszos szállítás,
- relatív területi kampánytilalom,
- szavazás napján választási gyűlés tartása,
- szavazás napján politikai reklám közzététele,
- az exit poll közvélemény-kutatás eredményének közzététele a szavazás napján a szavazás befejezéséig.

4.5.1. MOZGÓURNA IGÉNYLÉSÉRE ÉS A SZAVAZÓHELYISÉGHEZ TÖRTÉNŐ SZÁLLÍTÁSRA VALÓ NYILVÁNOS FELHÍVÁS, TOVÁBBÁ SZAVAZÓHELYISÉGHEZ TÖRTÉNŐ AUTÓBUSZOS SZÁLLÍTÁS

A Ve. 143/A. § (2) - (3) bekezdések szerint mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé, szavazóhelyiséghez történő autóbuszos személyszállítás nem végezhető.

Szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás közzétételének minősül – megjelenési formájától függetlenül – az olyan közlés, amely szavazóhelyiséghez történő szállítás megszervezésére vagy szavazóhelyiséghez történő szállítást elősegítő eszköz használatára hív fel. Szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívásnak minősül a szavazóhelyiséghez való szállítás megszervezése, illetve a szavazóhelyiséghez való szállítás szervezésére szolgáló informatikai alkalmazás előállítása, közzététele.

A szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívás tilalma vonatkozik a választási szervekre, így a választási irodákra is, de az állami és önkormányzati szervekre is. A hivatkozott tilomba ütközik továbbá, ha a HVI a választópolgárokat a szavazóhelyiséghez való eljutásuk érdekében autóbusszal szállítja.

Bár az autóbuszos személyszállítás a Ve. tételes szabályába ütközik, az autóbusz ülőhely-kapacitásánál kisebb járművekkel, több körben végzett, szavazóhelyiséghez történő, szervezett szállítás a Ve. alapelvét (választás tisztasága, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között, továbbá jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás) sértheti.⁴⁹

4.5.2. RELATÍV TERÜLETI KAMPÁNYTILALOM

A Ve. 143. §-a szerint választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható:

1. a szavazóhelyiségben, valamint a szavazóhelyiséget magában foglaló épületben,
2. a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, közterületen,
3. a 2. pontban meghatározott területen kívül az e területen belül tartózkodó választópolgár választói akaratának befolyásolására alkalmas módon (pl. hangszórón keresztül).

⁴⁸ Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatás.

⁴⁹ Lásd: Kúria Kvk.III.37.502/2018/2., Kvk.VI.39.165/2024/6. és Kvk.V.37.522/2018/2. számú végzései.

A Ve. 143. §-a szerinti relatív területi kampánytilalom az aktív kampánytevékenység folytatására vonatkozik, ezért a közterületen a szavazást megelőző napokon jogszerűen elhelyezett plakátokat nem kell leszedni.^{50,51}

A pártatlanság követelményének érvényesítése megköveteli, hogy a választási szervek tagjai – így különösen a választópolgárokkal mindenképpen személyes kapcsolatba kerülő SZSZB-tagok – a relatív területi kampánytilalom időbeli és területi szabályaira is figyelemmel, a szavazás napján jelöltet, jelölő szervezetet népszerűsítő, ahhoz köthető szimbólumokat **ne használjanak, ilyeneket ne osztogassanak, ruházatukon ne viseljenek.**

Sérti továbbá az említett követelményt, ha a választási szervek tagjai a jelölt, jelölő szervezet szimbólumát a választási szervek hivatalos helyiségeiben, így különösen a szavazóhelyiségekben használják, illetve ott a jelölő szervezethez köthető ruházatot (pl.: egyenruhát) viselnek.⁵²

A Ve. 143. §-ában foglalt korlátozás általános szabály, mely nem szűkíthető egy adott választással kapcsolatos kampánytevékenység tilalmára.

A Ve. relatív területi kampánytilalomra vonatkozó szabályából és a Ve. más rendelkezéseiből egyértelműen következik, hogy a szavazás napján kampánytevékenységet nem csak közterületen, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, hanem a szavazóhelyiség elhelyezésére szolgáló épületben és a szavazóhelyiségben sem lehet folytatni.⁵³ A jelölt pusztán jelenléte is megvalósítja a relatív területi kampánytilalom sérelmét, mert a szavazóhelyiségben a jelölt is csak a választójoga gyakorlása miatt, az ahhoz szükséges ideig lehet jelen. Az utcai jelenlét megvalósítja a befolyásolás lehetőségét még akkor is, ha a jelölt hivatkozása alapján mindössze magánbeszélgetésekre került sor.⁵⁴

4.5.3. SZAVAZÁS NAPJÁN VÁLASZTÁSI GYŰLÉS TARTÁSA

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján választási gyűlés nem tartható. Az irányadó joggyakorlat szerint már a szavazás napjára tervezett választási gyűlés szervezése, meghirdetése is sérti a kampánytilalmat. A gyűlés tematikájára vonatkozó információk alapján lehet értékelni, hogy a tervezett gyűlés választási gyűlésnek minősül-e.⁵⁵

4.5.4. SZAVAZÁS NAPJÁN POLITIKAI REKLÁM KÖZZÉTÉTELE

A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni a televízióban és a rádióban.

4.5.5. AZ EXIT POLL KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS EREDMÉNYÉNEK KÖZZÉTÉTELE A SZAVAZÁS NAPJÁN A SZAVAZÁS BEFEJEZÉSÉIG

Az exit poll olyan közvélemény-kutatás, melyet közvetlenül a szavazófülkéből való kilépés után készítenek el. A Ve. csak az exit poll közvélemény-kutatásra tartalmaz korlátozást: az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, tehát a szavazás napján 19 óra után hozható nyilvánosságra.⁵⁶

⁵⁰ A Ve. 143. §-ában foglalt relatív területi kampánytilalom sérelmét valósítja meg, ha valamely jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítése érdekében bárki olyan tevékenységet folytat, amely miatt a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, illetve magában a szavazóhelyiségben a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalom hallható vagy látható. A jogsértés ténye akkor is megvalósul, ha a berendezés vagy jármű, amelyből a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalmat sugározzák vagy vetítik, a szavazóhelyiséget magába foglaló épület bejáratától számított 150 méteren kívül helyezkedik el.

⁵¹ Nem jelenti önmagában a relatív területi kampánytilalom sérelmét, ha az a jármű, melyre a kampányidőszakban jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítésére szolgáló, a Ve. 144. § (1) bekezdése szerinti plakátot helyeztek el, a szavazás napján keresztülhalad a Ve. 143. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közterületen. A Ve. 143. § (1) bekezdésének sérelmét jelenti azonban, ha az e pontban nevesített jármű várakozik (több mint 5 percig megáll) a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, vagy az áthaladása folyamatos vagy rendszeres. Ez utóbbi értelmezés nem vonatkozik a menetrend szerinti szállítást végző járművekre, különös tekintettel a kötött pályás eszközökre.

⁵² A választási szervek hivatalos helyiségeiben – így különösen a szavazóhelyiségekben –, azonban nem tilos azoknak a jelképeknek, zászlóknak a kitűzése, használata, amelyeket a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiéről szóló 2011. évi CCII. törvény alapján az állami és a helyi önkormányzati szervek középületeire állandó jelleggel ki kell tűzni, illetőleg fel kell vonni.

⁵³ Lásd: Kúria Kvk.VII.39.428/2022/3. számú végzés.

⁵⁴ Lásd: Kúria Kvk.IV.39.185/2024/6. és Kvk.VII.39.428/2022/3. számú végzései; 154/2016. (X.11.) NVB határozat.

⁵⁵ Lásd: Kúria Kvk.III.37.931/2016/2. számú végzés.

⁵⁶ Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatás (<https://www.valasztas.hu/8/2014--szamu-iranymutatas>).

4.6. ADATSZOLGÁLTATÁS A NÉVJEGYZÉKBŐL

Az egyéni jelölteknek, illetve a listát állító jelölő szervezeteknek lehetőségük van arra, hogy a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevének, lakcímének, nemének és életkorának átadását kérjék a választási szervektől.

Az adatszolgáltatás teljesítésének feltétele, hogy az egyéni jelölt, illetve a listát állító jelölő szervezet igazolja az adatszolgáltatási díjnak az NVI számlájára történt befizetését. Az adatszolgáltatás díja az adatszolgáltatásban szereplő választópolgáronként három forint.

A díjat az NVI a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában az egyéni jelölt nevét és címét kell megjelölni, míg a jelölő szervezetnek a bírósági nyilvántartási számát kell megadnia. A megállapított, s ezáltal megfizetendő díjról a jelöltet/jelölő szervezetet az illetékes választási iroda, jelölő szervezet esetében az NVI haladéktalanul tájékoztatja.

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét, lakcímét, életkorát és nemét a jogerősen nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt kérésére – az érintett választókerületre kiterjedően – az illetékes választási iroda, a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – az NVI az adatszolgáltatási díj megfizetésének igazolását követően haladéktalanul átadja. Az illetékes választási irodának az számít, amelyik a jelölt nyilvántartásba vételére jogosult választási bizottság mellett működik.

A Ve. értelmében az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára (ld. 4.3.6.) lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos. A közös eljárásra tekintettel viszont bármely választáshoz kapcsolódóan megigényelt névjegyzék a többi választási eljárásban is használható.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett egyéni jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján 16 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet a szavazást követő 3. nap, április 15-én 16 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

Az NVI az adatigénylés és a megsemmisítési kötelezettség teljesítésének megkönnyítése érdekében nem kötelezően használandó nyomtatványokat készít, melyeket a választás kitűzése után helyez ki a [<https://www.valasztas.hu/orszaggyulesi-valasztasok2>] internetes elérhetőségre.⁵⁷

Az országgyűlési választáson is lehetőség van arra, hogy a nemzetiségi listát állító jelölő szervezet részére a nemzetiségi névjegyzéki adatok kiadásra kerüljenek, méghozzá három konkrét időpontban:

- az ajánlóívek kiadásakor,
- a szavazást megelőző 38. napon, március 5-én és
- a szavazást megelőző 13. napon, március 30-án.

Az első alkalommal – külön kérelem benyújtása nélkül - valamennyi nemzetiségi választópolgár adata kiadásra kerül, tekintettel arra, hogy az adatszolgáltatás célja az ajánlásgyűjtés, mely csak akkor lehet eredményes, ha az ajánlásgyűjtő előtt teljes körben ismert azon személyek köre, akit támogatásért megkereshet. A második és harmadik adatszolgáltatás teljesítésének a feltétele kérelem benyújtása. Ezen adatszolgáltatás célja, hogy ahhoz biztosítson adatokat, hogy a választópolgárok részére kampány anyagokat lehessen eljuttatni. Ebben az esetben természetesen az adatszolgáltatás azon nemzetiségi választópolgárok adatai nélkül kerül teljesítésre, akik adataik ilyen irányú kiadásának tilalmával éltek.

Eltérés az általános szabályokhoz képest, hogy az adatszolgáltatás mindhárom alkalommal ingyenes.

⁵⁷ A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a választásokkal kapcsolatos adatkezelésről szóló több ajánlást tett közzé weboldalán (<https://www.naih.hu/adatvedelmi-ajanlasok>).

5.1. JOGORVOSLATOK ÁLTALÁBAN

5.1.1. JOGORVOSLATOK FAJTÁI

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen az **ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen az **ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

5.1.2. JOGORVOSLATI HATÁRIDŐK

A határidőket naptári napokban kell számítani. A Ve.-ben meghatározott határidő minden esetben jogvesztő, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le, a választási bizottság rendelkezésére nyitva álló határidő 24 órakor jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat és néhány speciális esetet kivéve – **3 napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

5.1.3. JOGORVOSLATI HATÁSKÖRÖK

Jelen fejezetben kifejezetten azokat a hatásköröket nevesítjük, amelyek jogorvoslati ügyekben biztosítanak eljárási lehetőséget és kötelezettséget a bizottságok számára.⁵⁸

A HVB döntési hatáskörébe az alábbi ügyek tartoznak:

- dönt a HVI vezetőjének az SZSZB megbízott tag visszautasítása miatti kifogásról,
- dönt a HVI, illetve annak vezetője tevékenysége, döntése elleni kifogásról.

Az OEVB döntési hatáskörébe az alábbi ügyek tartoznak:

- dönt az OEVI illetve annak vezetője tevékenysége, döntése elleni kifogásról,
- dönt a körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogásról,
- dönt
 - a HVB megbízott tag visszautasításával kapcsolatos határozata, valamint
 - a HVI vezető SZSZB tag visszautasításával kapcsolatos döntése miatt a választási iroda tevékenységével kapcsolatos kifogást elbíráló HVB határozat

elleni fellebbezésről.

⁵⁸ A jogorvoslati hatáskörökön kívül a bizottságok számos más hatáskörrel is rendelkeznek, így pl. a HVB dönt saját tagjának összeférhetetlenségéről, az OEVB dönt az egyéni jelölt nyilvántartásba vételéről, illetve az egyéni választókerületi eredményről, míg az NVB – többek között – dönt a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, vagy az országos listás eredményről.

A TVB döntési hatáskörébe az alábbi ügyek tartoznak:

- dönt a területi választási iroda (a továbbiakban: TVI) illetve annak vezetőjének tevékenysége, döntése elleni kifogásról,
- dönt az OEVB döntése elleni fellebbezésről az alábbi esetekben
 - a delegált tag megbízását visszautasító OEVB határozat elleni fellebbezésről,
 - a le nem adott ajánlóív miatt bírságot megállapító OEVB határozat elleni fellebbezésről, valamint
 - az egyéni jelölt nyilvántartásba vételével kapcsolatos határozat elleni fellebbezésről,
- dönt a HVB döntése elleni fellebbezésről az alábbi esetekben⁵⁹
 - a HVI, illetve annak vezetője tevékenységével, döntésével kapcsolatos HVB határozat elleni fellebbezésről,
 - az összeférhetetlenség kapcsán hozott HVB határozat elleni fellebbezésről.

Az NVB döntési hatáskörébe az alábbi ügyek tartoznak:

- dönt a médiaszolgáltatók, a sajtó, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogásról,
- dönt minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB, illetve az OEVB hatáskörébe, ideértve a KÜVI tevékenységével kapcsolatos kifogást is,
- dönt az NVI illetve annak vezetője tevékenysége, döntése elleni kifogásról,
- dönt az OEVB elsőfokú – nem a TVB hatáskörébe tartozó – határozata elleni fellebbezésről,
- dönt a megbízott tag visszautasításával kapcsolatos TVB határozat elleni fellebbezésről.

5.2. A KIFOGÁS

5.2.1. A KIFOGÁS BENYÚJTÁSA

Kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított 3. napon megérkezzen az illetékes választási bizottsághoz. Folyamatosan fennálló tevékenység esetén a tevékenység fennállásának teljes ideje alatt be lehet nyújtani kifogást, de legkésőbb a sérelmezett tevékenység megszűnésétől számított 3. nap 16 óráig.

A Ve. értelmében kifogást benyújtani írásban lehet, ez történhet különösen személyesen, meghatalmazott útján, levélben, e-mailben vagy más elektronikus úton.

A kifogás személyes benyújtása során a választási iroda:

- a kifogás átadás-átvételéről elismervényt ad át a benyújtó számára,
- az átvétel időpontját dátum, óra és perc feltüntetésével rögzíti az átadás-átvételi elismervényen,
- ellenőrzi a benyújtó személyazonosságát.

A választási irodák elektronikus elérhetősége megtalálható az irodák honlapján és a [valasztas.hu](https://www.valasztas.hu) weboldalon, az alábbi linken:

<https://www.valasztas.hu/elerhetosegek>

A kifogásnak az eljárás során nem pótolható kötelező elemei tekintetében⁶⁰ az alábbiakat lehet összefoglalni.

⁵⁹ Lásd: az országgyűlési képviselők választásán működővé vált helyi választási bizottságok tevékenységéből fakadó egyes választási kérdések rendezéséről szóló 1/2025. NVB iránymutatás (<https://www.valasztas.hu/1/2025--szamu-iranymutatas>).

⁶⁰ Lásd: Kúria Kvk.I.37.951/2016/3. számú végzés.

A kifogásnak tartalmaznia kell:

- a jogszabálysértés megjelölését (tehát a jogszabályhely pontos megjelölését, valamint a jogszabályhelyhez kapcsolva azt a téves jogértelmezést, a jogszabálysértést megvalósító tevékenységet is, amelyet a választási szerv határozata meghozatalakor elkövetett⁶¹),
- a jogszabálysértés bizonyítékait (a Ve. nem szűkíti a bizonyékok körét, így bármi csatolható, ami alkalmas az állítások alátámasztására),
- a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát vagy törzskönyvi számát,
- papír alapú kérelem esetén a kifogás benyújtójának aláírását.

Az NVB és a Kúria joggyakorlata szerint a kifogásnak már benyújtásakor tartalmaznia kell a fenti elemeket, azok későbbi pótlására, a kifogás kiegészítésére nincs lehetőség, a bizottságnak a benyújtott dokumentumok alapján kell elbírálnia a kifogást.

A választási ügyek sajátossága körébe tartozik az, hogy nem a határozat közlésétől (közzétételétől) kell számítani a jogorvoslati határidőket, hanem a határozat meghozatalának napjától. Mivel e határidők jogvesztőek, ezért igazolási kérelemnek nincs helye.⁶² A határozat közzétételével kapcsolatos jogsérelemre hivatkozás esetén is a határozat meghozatalától számított három napon belül kell a jogorvoslati kérelmet előterjeszteni.⁶³

A kifogás tartalmazhatja benyújtójának elektronikus levélcímét, illetve postai értesítési címét (rövid úton történő elérhetőségek), de nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül a kifogás, ha a benyújtó nem adta meg a rövid úton történő elérhetőségét.

Kifogás előterjesztésében az alábbi linken található nyomtatvány-minta nyújt segítséget:

<https://www.valasztas.hu/jogorvoslat>

5.2.2. ÍTÉLT DOLOG

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmaz a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldi a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot. A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdemében határozatot hoz.

5.2.3. A KIFOGÁS ELBÍRÁLÁSA

A választási bizottság legkésőbb a kifogás beérkezésétől számított 3 napon belül dönt. Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor a kifogás az első választási bizottsághoz beérkezett, míg a döntésre rendelkezésre nyitva álló határidőt az áttétel megérkezéséhez kell viszonyítani.

A kifogás a választási bizottság határozatának meghozataláig visszavonható, ilyen esetben azonban a bizottság hivatalból is lefolytathatja az eljárást.

⁶¹ Lásd: Kúria Kvk.VII.39.047/2025/4. számú végzés.

⁶² Lásd: Kvk.I.37.336/2014/4. számú végzés.

⁶³ Lásd: Kvk.III.39.068/2025/5. számú végzés.

5.2.3.1. ÉRDEMI VIZSGÁLAT NÉLKÜLI ELUTASÍTÁS

A kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha:

- azt nem jogosult nyújtotta be,
- elkésett,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés megjelölését,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés bizonyítékait,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bíróság nyilvántartásba-vételi számát vagy törzskönyvi számát,
- nem tartalmazza papír alapú kérelem esetén a kifogás benyújtójának aláírását,
- annak elbírálása nem tartozik egyik választási bizottság hatáskörébe sem.

A kifogás kapcsán a bizottság első feladata, hogy megvizsgálja, hogy megfelel-e a jogorvoslati kérelem a Ve.-ben előírt formai követelményeknek. Mivel az alaki kellékeiben hiányos jogorvoslat nem lehet alkalmas semmilyen eljárás, vagy választási eredmény vitatására, ezért a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása nem lehetőség a bizottság részére, hanem az kötelezően meghozandó döntés.

5.2.3.2. ÉRDEMI DÖNTÉS A KIFOGÁSRÓL

Ha a választási bizottság a kifogásnak helyt ad

- megállapítja a jogszabálysértés tényét,
- a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti,
- bírságot szabhat ki
 - a választási kampány szabályainak megsértése,
 - valamint a névjegyzékből szolgáltatott adatok megsemmisítési szabályainak megszegése esetén.

A bírság kiszabásáról, és annak mértékéről a bizottság mérlegelési jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és területi kiterjedtségét, a jogsértés ismétlődő jellegét, nyilvánvaló szándékosságát.

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse.

Ha a kötelezett a bírság összegét a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül nem fizette be, akkor a tartozás adók módjára behajtható, melyet az NVI megkeresésére az állami adóhatóság szed be.

A jogerősen kiszabott bírság méltányosságból történő elengedésére, mérséklésére, halasztott, vagy részletfizetésre nincs lehetőség.

Amennyiben a bizottság a kifogásnak nem ad helyt, azt elutasítja.

5.3. A FELLEBBEZÉS

A választási bizottság elsőfokú döntése⁶⁴ ellen fellebbezést lehet benyújtani. Nem lehet fellebbezni a jegyzőkönyvbe foglalt döntés, a másodfokú döntés, valamint az NVB – akár első-, akár másodfokon hozott – határozata ellen (a másodfokú döntés, valamint az NVB döntése ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye).

⁶⁴ Az elsőfokú döntés lehet:

- kifogás (jogorvoslati kérelem) alapján hozott döntés, vagy
- egyedi hatáskör (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, ajánlóív le nem adása miatti bírság kiszabása) alapján hozott döntés.

Fellebbezést lehet benyújtani

- jogszabálysértésre hivatkozással,
- valamint a bizottság mérlegelési jogkörében hozott határozata ellen.

A fellebbezést a döntést hozó választási bizottságnál kell előterjeszteni. A fellebbezést az OEVB, a TVB vagy az NVB bírálja el. (Ld. 5.1.3. pont)

A fellebbezést úgy kell előterjeszteni, hogy **a megtámadott határozat meghozatalától számított 3 napon belül megérkezzen.**

A fellebbezést írásban lehet benyújtani, ez történhet különösen személyesen, meghatalmazott útján, levélben, e-mailben vagy más elektronikus úton.

A fellebbezésnek tartalmaznia kell:

- az érintettségre való hivatkozást (figyelembe véve, hogy amennyiben a fellebbezés tartalmaz olyan tényt, adatot, amely folytán az érintettség nyilvánvaló, úgy a fellebbezés érdemi vizsgálata nem mellőzhető az érintettségre vonatkozó érvelés hiánya miatt⁶⁵),
- a kérelem jogi alapját, azaz vagy a jogszabálysértés megjelölését, vagy a mérlegelésre hivatkozást,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát vagy törzskönyvi számát, valamint
- papír alapú kérelem esetén a fellebbezés benyújtójának aláírását.

A fellebbezés benyújtója választása szerint **megadhatja** elektronikus levélcímét, illetve postai értesítési címét.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság elnöke és annak tagja.

A fellebbezésben már új tények és bizonyítékok is felhozhatók.⁶⁶

A fellebbezést a választási iroda haladéktalanul felterjeszti az elbírálásra jogosult bizottsághoz.

5.4. A BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATI KÉRELEM

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be. A felülvizsgálati kérelmet a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell benyújtani.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a Kúria bírálja el.

A bírósági felülvizsgálati kérelem elbírálásának szabályai alapvetően megegyeznek a fellebbezés elbírálására vonatkozó szabályoktól. Eltérés mindössze néhány szabály tekintetében áll fenn, ezek közül a lényegesebbek a következők:

- a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtásánál az ügyvédi képviselet kötelező,
- a bírósági felülvizsgálati kérelmet személyesen vagy levélben, illetve olyan elektronikus dokumentumként lehet benyújtani, amelyet a kérelem benyújtója minősített elektronikus aláírással látott el,
- a bírósági felülvizsgálati kérelem érdemi elutasítása esetén a kérelmezőt illetékfizetési kötelezettség terheli.

⁶⁵ Lásd: Kúria Kvk.I.39.064/2025/3. számú végzés.

⁶⁶ Új bizonyíték és új tény feltételezi, hogy a kifogás tartalmazott már ilyet, csak a bizottság azokat részben vagy egészben elégtelennek találta.

5.5. SPECIÁLIS JOGORVOSLATOK

5.5.1. SZAVAZÓKÖRÖK KIALAKÍTÁSÁVAL ÉS FELÜLVIZSGÁLATÁVAL KAPCSOLATOS JOGORVOSLATOK

A HVI vezetőjének a szavazókörök kialakításáról és felülvizsgálatáról szóló határozata ellen a határozat közzétételének időtartama alatt⁶⁷ lehet fellebbezést benyújtani a HVI vezetőjéhez.

A fellebbezést a TVI vezetője bírálja el, a beérkezést követő 3 napon belül. A TVI vezetője a szavazóköri beosztást módosítja, vagy a fellebbezést elutasítja. A TVI vezetőjének döntése ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

5.5.2. NÉVJEGYZÉKKEL KAPCSOLATOS JOGORVOSLAT

Az NVI:

- központi névjegyzékkel kapcsolatos döntése ellen legkésőbb annak meghozatalát követő 30. napon lehet fellebbezést benyújtani,
- szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus értesítési címre megküldés esetén az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző 2. nap, április 10. 14 óráig.

A fellebbezést az NVI vezetőjéhez kell benyújtani.

A fellebbezésről az NVI vezetője dönt, mégpedig

- ha az nem érint szavazóköri névjegyzéket vagy a levélben szavazók névjegyzékét, legkésőbb a beérkezését követő 15. napon,
- ha az szavazóköri névjegyzéket vagy a levélben szavazók névjegyzékét érinti, és a fellebbezés
 - legkésőbb a szavazást megelőző 25. napon, március 18-án beérkezik, legkésőbb a beérkezését követő 2. munkanapon,
 - a szavazást megelőző 25. napot, március 18-át követően érkezik be, legkésőbb a beérkezését követő munkanapon, de nem később, mint a szavazást megelőző 3. napon, április 9-én 15 óráig.

Ha a választási iroda vezetője a fellebbezésnek helyt ad, a döntést visszavonja vagy módosítja. Ellenkező esetben a fellebbezést felterjeszti a Fővárosi Törvényszékhez.

A bíróság a fellebbezésről:

- a beérkezését követő 15 napon belül,
- a választás kitűzését követően meghozott döntés esetén a beérkezést követő 3 napon belül,
- de legkésőbb a szavazást megelőző napon, április 11-én dönt.

A bírósági eljárás során ügyvédi képviselő nem kötelező. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

Az NVI vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó választási iroda vezetőjével is közölni kell.

5.5.3. JELÖLTEK SORRENDJE ELLENI JOGORVOSLAT

A jelöltek/listák sorrendjét megállapító döntés ellen nincs helye önálló jogorvoslatnak, a sorsolás törvényessége elleni jogorvoslat a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

⁶⁷ A közzétételt követő 15 napon belül.

5.5.4. SZAVAZÓLAP ADATTARTALMÁNAK JÓVÁHAGYÁSA ELLENI JOGORVOSLAT

A szavazólap adattartalmát megállapító döntés ellen fellebbezést nem lehet benyújtani, csak bírósági felülvizsgálati kérelmet. A felülvizsgálati kérelmet a döntést hozó választási bizottságnál kell benyújtani úgy, hogy az legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen. A bírósági felülvizsgálati kérelmet a Kúria bírálja el legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

5.5.5. VÁLASZTÁS EREDMÉNYE ELLENI JOGORVOSLAT

A szavazólappal, szavazattal kapcsolatos esetleges érvénytelenség a szavazatszámláláson túlmutatóan befolyásolja az eredménymegállapítást, az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntése ezért a választási bizottság választási eredményt megállapító döntésével alkot jogi tárgy szempontjából egységet. Az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen önálló fellebbezésnek nincs helye, csak az OEVB egyéni választókerületi eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt.

A Ve. szavazatszámlálásra vonatkozó szabályai alapján az SZSZB feladata a szavazatszámlálás. Az SZSZB a tudomására jutott, hatáskörébe nem tartozó, esetleges jogsértés megállapítására vonatkozó eljárásra a Ve. 14. § (2) bekezdés e) pont, 44. § (1) bekezdés, 45. § (2) bekezdés alkalmazásával, jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv eljárását, maga tehát ezeket – jogszabályi lehetősége hiányában - közvetlenül nem orvosolhatja.⁶⁸

Az OEVB egyéni választókerületi eredményt megállapító döntése ellen:

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára, vagy
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére

hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Amennyiben az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára alapított fellebbezés elbírálása csak a szavazatok újraszámlálása útján lehetséges, a fellebbezést elbíráló NVB, illetve a bírósági felülvizsgálati kérelmet elbíráló Kúria három napon belül elrendeli a szavazatok újraszámlálását.

Az NVB-nek a választás országos listás eredményét megállapító döntése ellen

- a töredékszavazatok összesítésének,
- a TVB-k által az országos listás részeredmények megállapításának vagy összesítésének, vagy
- a levélszavazás eredménye megállapításának, illetve az előző két pontban megjelölt részeredményekkel történő összesítésének

törvénysértő voltára, vagy a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet bírósági felülvizsgálati kérelmet benyújtani.

Az NVB határozata elleni bírósági felülvizsgálati kérelmet egy napon belül kell benyújtani, és azt a Kúriának egy napon belül kell elbírálni.

5.5.5.1. VÁLASZTÁS EREDMÉNYE ELLENI JOGORVOSLAT ELBÍRÁLÁSÁNAK JOGGYAKORLATA

A Ve. 241. §-a szerinti választás eredménye elleni jogorvoslat, valamint – a szavazóköri eredményt megállapító döntés kivételével – az SZSZB tevékenysége és döntése ellen benyújtható kifogás jogintézménye kiegészíti egymást, a választási kampány szabályainak az általános választás napján történt megsértése miatt benyújtható, Ve. 208. § szerinti kifogással együtt biztosítanak hézagmentes jogvédelmet a választás napján a szavazással és annak eredményével összefüggésben felmerülő kérdésekben.

A kúriai joggyakorlat szerint élesen meg kell különböztetni a Ve. 211. § szerinti, az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogást a választás eredménye elleni, Ve. 241. § szerinti jogorvoslattól. A kifogás a választások napján az SZSZB jogsértő eljárása ellen irányult, nem minősül a szavazóköri eredményt megállapító döntés elleni jogorvoslatnak. Ha azonban a kérelmező szerint a jogsértés kihat a választás eredményére is, fellebbezést

⁶⁸ Lásd: Kúria Kvk.VI.39.177/2024/6. számú végzés.

kell benyújtani az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen. Ebből következően a kifogás során sérelmezett és ez alapján megállapított jogsértés esetében nem alkalmazható az eredmény megsemmisítése és új választás elrendelése jogkövetkezmény, a kifogás főszabály szerint nem alkalmas jogorvoslati eszköz az eredmény megállapításának felülbírálatára. Az SZSZB által elkövetett minden olyan jogsértés, amely az eredményt megállapító döntés törvényességét érintheti a Ve. 241. § (2) bekezdés a) pontja alá tartozó jogorvoslat során támadható és csak ezen jogorvoslat keretében van mód az eredmény megsemmisítésére és új választás elrendelésére.⁶⁹

5.5.5.2. VÁLASZTÁS EREDMÉNYE ELLENI JOGORVOSLAT, VALAMINT AZ SZSZB TEVÉKENYSÉGE ÉS DÖNTÉSE ELLEN BENYÚJTHATÓ KIFOGÁS KAPCSOLATA A LEGÚJABB GYAKORLATBAN

1. Amennyiben nem állapítható meg a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésben foglalt követelmények érvényesülése, vagyis, hogy olyan szavazóurnába gyűjtötték-e a szavazólapokat, amely megfelelően lezárva, hitelesítve volt, valamint a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat nem nyilvánította az SZSZB érvénytelennek, hanem azokat érvényes szavazatok közé keverve összeszámolta és a végeredmény megállapítása során figyelembe vette, sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontban a választás tisztaságára vonatkozó alapelv.⁷⁰
2. A Ve. 184. § (6) bekezdés megsértésének megállapításához csupán annak tisztázása szükséges, hogy a mozgóurnával 19 óráig visszaértek-e a szavazóhelyiségbe vagy nem. A mozgóurnás szavazás érzékeny pontja a választási eljárásnak, mert a szavazólapokat ilyenkor csak az SZSZB két tagja felügyeli. Ebben a helyzetben ki kell zárni mindent, ami az eljárás tisztasága megsértésének a gyanúját felveti. Egyértelműen, minden kétséget kizáróan csak az volt megállapítható, hogy 19 óra után a mozgóurnába szavazatok kerültek.
A törvénysértéssel érintett mozgóurnás szavazatok – figyelemmel a jelöltek közötti szavazatkülönbségre – már érdemben befolyásolhatták a választás eredményét.⁷¹
3. Az SZSZB tag által folytatott kampánytevékenység megvalósítja a Ve. 143. § (1) bekezdés sérelmét. A szavazatvásárlás, illetve az a tény, hogy illetéktelen személyek voltak jelen a szavazóhelyiségben, a választás tisztaságát sérti.⁷²
4. A szavazófülkében egyszerre többen, akár négyen is tartózkodtak egyidejűleg; segítőként egyedül az SZSZB elnöke járt el, és a képviselőjelölt a szavazatának leadását követően huzamosabb ideig az egyéni választókerülete szavazóhelyiségének bejárata mellett tartózkodott.⁷³

5.5.6. JOGORVOSLAT A VÁLASZTÁSI SZERV HALLGATÁSA MIATT

Ha választási szerv (bizottság, iroda) eljárási köteletségének határidőben nem tesz eleget, a felettes választási szerv az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított 3 napon belül megállapítja a jogszabálysértést, és szükség esetén

- a mulasztó választási szervet az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

5.5.7. A MÉDIA KAMPÁNYBAN VALÓ RÉSZVÉTELÉVEL KAPCSOLATOS JOGORVOSLAT

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslatok rendszere is az általános jogorvoslati szabályokon alapul, de azoktól részben eltérő szabályokat tartalmaz.

Speciális vizsgálati szempont, hogy a kifogásolt műsorszám utánközlésnek minősül-e, ugyanis ilyenkor az eredeti médiatartalom közzétételétől kell a benyújtásra rendelkezésre álló 3 napos határidőt számítani.

⁶⁹ Lásd: Kúria Kvk.VI.37.494/2018/2. számú végzés.

⁷⁰ Lásd: Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzés.

⁷¹ Lásd: Kúria Kvk.VI.39.165/2024/6. számú végzés.

⁷² Lásd: Kúria Kvk.I.39.181/2024/6. számú végzés.

⁷³ Lásd: Kúria Kvk.III.39.183/2024/5. számú végzés.

További, az elkészttség körében előírt követelmény, ha az észleléshez köti a beadványozó a jogorvoslatot, akkor be kell szerezni a tartalomszolgáltató nyilatkozatát a médiatartalom közzétételének időpontjára vonatkozóan. Ha a szolgáltató a médiatartalom közzétételének időpontját nem tudja hitelt érdemlően bizonyítani, akkor elkészttség címén nem lehet elutasítani a kifogást, tehát vélelmezni kell a határidőben történő benyújtást.

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának fórumát, azaz a kifogást elbíráló választási bizottságot arra tekintettel határozza meg a törvény, hogy egyrészt mely médiaszolgáltatást, sajtóterméket érinti a jogorvoslat, másrészt mely választás során nyújtották azt be.

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást az NVB bírálja el.

Körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes OEVB bírálja el.

A kifogásban a kérelmező megjelöli, vagy lehetőség szerint csatolja a törvénysértés bizonyítékául szolgáló műsorszámot. A csatolás elmaradása nem eredményezi a kifogás elutasítását, hiszen a megjelölt műsorszámot az OEVB/NVB – amennyiben szükséges és a kérelmező nem csatolta – hivatalból szerzi be.

A törvény értelmében, ha az eljáró bizottság a kifogásnak helyt ad, egyrészt a Ve. 218. § (2) bekezdése a), b) és c) pontjaiban foglalt jogkövetkezményeket alkalmazza, azaz:

- megállapítja a jogszabálysértés tényét,
- a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisítheti és megismételtetheti.

Másrészt – a fenti jogkövetkezmények alkalmazásán túl – a bizottság kötelezi a médiatartalom-szolgáltatót, hogy határozata rendelkező részének a választási bizottság döntését tartalmazó részét:

- napilap és internetes sajtótermék, valamint lekérhető médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- más időszaki lap esetében a legközelebbi számban, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- lineáris médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléssel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon

tegye közzé.

Mindezek mellett a bizottság bírságot is kiszabhat.

5.5.8. A VÁLASZTÁSI IRODA TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATOS JOGORVOSLAT

A választási irodák tevékenységével kapcsolatban is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása az iroda melletti bizottság⁷⁴ hatáskörébe tartozik.

5.6. BÍRSÁG KISZABÁSA

5.6.1. BÍRSÁG KISZABÁSA AZ AJÁNLÓÍVEK VISSZAADÁSI KÖTELEZETTSÉGÉNEK MEGSZEGÉSE MIATT

A független jelölt, illetőleg a jelölő szervezet(ek) valamennyi átvett ajánlóívet kötelesek leadni annak a választási irodának, ahonnan az íveket felvették. Az ívek leadásának határidejét a 2.2.1.4. pont tartalmazza.

A fenti kötelezettség elmulasztása esetén a választási bizottság hivatalból eljárva, mérlegelés nélkül, objektív szankcióként bírságot szab ki. A bírság összege minden késedelmesen vagy le nem adott ajánlóív után 1 000 Ft.

⁷⁴ HVI → HVB, OEVI → OEVB, TVI → TVB, NVI → NVB

Nem kerül bírság kiszabásra

- az egyéni jelöltek ajánlása esetében a szavazást megelőző 36. napon, március 7-én 16 óráig, illetve
- a nemzetiségi listák ajánlása esetében a szavazást megelőző 35. napon, március 8-án 16 óráig, leadott, ki nem töltött ajánlóívek után.

5.6.2. BÍRSÁG KISZABÁSA A KAMPÁNSZABÁLYOK MEGSÉRTÉSE, VALAMINT A NÉVJEGYZÉKI ADATSZOLGÁLTATÁS ADATAINAK MEGSEMMISÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉG ELMULASZTÁSA MIATT

A bírság kiszabásáról, és annak mértékéről az illetékes választási bizottság mérlegelési jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen:

- a jogsértéssel érintettek körének nagyságát,
- a jogsértés súlyát,
- a jogsértés ismétlődő jellegét,
- ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A mérlegelésen alapuló döntés egyfelől azt jelenti, hogy a választási bizottságok a jogsértés megállapítása esetén alkalmazandó jogkövetkezményekre vonatkozó petitum nem köti, de a másik oldalról nézve ebből az is következik, hogy a bírság kiszabását mellőző döntéssel szemben sem terjeszthető elő érdemi vizsgálatra alkalmas jogorvoslati kérelem azon az alapon, hogy a beadványozó (kérelmező) szerint a bírság alkalmazása az adott ügy körülményeire tekintettel feltétlenül szükséges volna.⁷⁵ A bírságszankció alkalmazása ugyanakkor feltételhez kötött, e tekintetben, valamint a bírságszankció összege meghatározása vonatkozásában a jogalkalmazói mérlegelésnek a döntésből egyértelműen ki kell derülnie.⁷⁶

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse.⁷⁷

5.6.3. BÍRSÁG KISZABÁSA A MÉDIAKAMPÁNY SZABÁLYAINAK MEGSÉRTÉSE MIATT

A médiakampány szabályainak megsértése miatti bírság kiszabásakor a következők szerint kell eljárni:

- Az eset összes körülményét figyelembe kell venni annak eldöntésénél, hogy indokolt-e bírság kiszabása.
- A bírság mértékének megállapításánál ugyancsak figyelembe kell venni az eset összes körülményét, így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét.
- A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A bírság legmagasabb összege a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötvenszerese.

⁷⁵ Lásd: Kúria Kvk.VII.39.105/2024/10. számú végzés.

⁷⁶ Lásd: Kúria Kvk.III.37.443/2018/2. és Kvk.VII.39.428/2022/3. számú végzései.

⁷⁷ A kötelező legkisebb munkabér havi összegét kormányrendelet állapítja meg, melynek összege 2025. évben 290 800 Ft.

6.1. AZ ÚJRASZÁMLÁLÁSRÓL ÁLTALÁBAN

A Ve. 2026. január 1-jétől hatályos rendelkezései alapján az egyéni választókerületi választás tekintetében bevezette a szavazatok újrászámmlálásának a lehetőségét. A szavazatok újrászámmlálása – mint az eredmény elleni jogorvoslat keretében alkalmazható eljárás (Ve. 241. § (3) bekezdés) – természetesen eddig is létezett, a szóban forgó jogintézmény újdonságát az adja, hogy a szavazatszámmlálás és az eredmény megállapítása közötti időben, valamint törvénysértés fennállásának hiányában teszi lehetővé vagy kötelezővé az újrászámmlálást, önmagában a szavazategyenlőségre, illetve a csekély szavazatkülönbségre figyelemmel. A szavazatoknak az **eredménymegállapítás előtti újrászámmlálása** tehát megkülönböztetendő az eredmény elleni jogorvoslat során alkalmazható újrászámmlálástól, ahol értelemszerűen már megtörtént az eredmény megállapítása, és az újrászámmlálás a jogorvoslati kérelemben állított törvénysértés elbírálásának az eszköze. (Ld. 5.5.5. pont)

A szabályozás lényege szerint, amennyiben a szavazatszámmlálás alapján az előzetes eredmények azt mutatják, hogy az egyéni választókerületben az első és második helyezett jelölt között 100 vagy annál kevesebb a szavazatszám-különbség, akkor *a második helyen lévő jelölt kérelmére*, ha pedig szavazategyenlőség van *automatikusan, hivatalból* – még az eredmény megállapítása előtt – el kell rendelni az újrászámmlálást.

Az újrászámmlálást a Ve. által kijelölt választási bizottságok végzik, ugyanakkor a folyamatba bevonhatók a választási irodák tagjai is. Az újrászámmlálás felügyeletét egyfelől a választási bizottságok megbízott tagjai, másrészt pedig az újrászámmlálást ellenőrző megfigyelők, akiket a választási bizottságba tag delegálására nem jogosult jelöltek és jelölő szervezetek bízhatnak meg (Ld. 3.4.5.). Az újrászámmlálást ellenőrző megfigyelők megbízására adott újrászámmlálás esetén jogosultak körét, a delegálás fontosabb szabályait, a megfigyelő hatásköreit, valamint az újrászámmlálást szervező választási iroda és a megfigyelő delegálására jogosultak közti kapcsolattartást az országgyűlési képviselők választásán működővé vált helyi választási bizottságok tevékenységéből fakadó egyes választási kérdések rendezéséről szóló 1/2025. NVB iránymutatás szabályozza.

6.2. A KÉRELEM ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ÚJRASZÁMLÁLÁS

Az OEVK-ban második helyen lévő jelölt abban az esetben kérheti az újrászámmlálást, ha az első és második helyezett jelölt között legfeljebb 100 szavazat különbség van

1. az átjelentkezők által és a külképviseleteken leadott szavazatok megszámlálásának bevétele nélkül;
2. az átjelentkezők által és a külképviseleteken leadott szavazatok megszámlálását követően és nem került sor az 1. pontban írt újrászámmlálásra;
3. az átjelentkezők által és a külképviseleteken leadott szavazatok megszámlálását követően, ha sor került az 1. pontban írt újrászámmlálásra (ebben az esetben kizárólag az átjelentkezők által leadott és a külképviseleti szavazatokat számlálják újra, hiszen a többi szavazat újrászámmlálása már megtörtént).

A kérelmet második helyen lévő jelöltnek az 1. pont szerinti esetben *a szavazást követő napon, április 13-án 10 óráig*, míg a 2. és 3. pont szerinti esetben *a szavazást követő 7. napon, április 19-én 10 óráig* kell írásban benyújtani az OEVI-nél, az OEVB-hez címezve.

Az írásban foglalt kérelemnek tartalmaznia kell

- a) a kérelmező jelölt nevét és személyi azonosítóját,
- b) az újrászámmlálásra vonatkozó kérelmet.

A kérelem benyújtható:

- személyesen
- e-mailen
- hivatali kapun keresztül

(A kérelem benyújtására nyitva álló idő rövidségére tekintettel a postai úton való benyújtás kizárt!)

A kérelem benyújtására vonatkozóan további alaki kööttség nincs, azaz pl. a benyújtáshoz nem szükséges a második legtöbb szavazatot szerző jelölt Dáptv. szerinti eAláírása.

6.3. AZ AUTOMATIKUS (EX LEGE) ÚJRASZÁMLÁLÁS

Az OEVB hivatalból rendeli el a szavazatok újraszámítását, ha a legtöbb szavazatot kapott kettő vagy több jelöltnek egyenlő számú szavazata van

1. az átjelentkezők által és a külképviselleteken leadott szavazatok megszámlálását követően és nem került sor a **6.2. pont** 1. pontjában írt újraszámításra;
2. az átjelentkezők által és a külképviselleteken leadott szavazatok megszámlálását követően és sor került az 1. pontban írt újraszámításra (ebben az esetben kizárólag az átjelentkezők által leadott és a külképviseleti szavazatokat számlálják újra, hiszen a többi szavazat újraszámítása már megtörtént).

Hangsúlyozni szükséges ugyanakkor, hogy az eredménymegállapítás előtti újraszámítás és a jogorvoslati eljárásban lefolytatott újraszámítás egymástól függetlenül létező jogintézmények, így az eredménymegállapítás előtti újraszámítás nem előfeltétele a jogorvoslati eljárásban lefolytatott újraszámításnak, de az eredmény előtti újraszámítás lefolytatása nem is zárja ki a jogorvoslati eljárás keretében lefolytatott újraszámítás későbbi elrendelését, lefolytatását.

A két jogintézmény közti azonosságokat és különbségeket az alábbi táblázat mutatja be:

Eredménymegállapítás előtti újraszámítás (Ve. 258/A. §)	Jogorvoslati eljárás keretében lefolytatott újraszámítás
A választási eredmény tárgyában született-e már bizottsági határozat?	
Nem	Igen
Kell-e jogszabálysértésre hivatkozni?	
Nem	Igen
Ki dönt az újraszámítás elrendeléséről:	
OEVB	NVB, Kúria
Van altípusa?	
a) kérelmen alapuló b) ex lege	Nincs
Milyen formában kell a kérelmet előterjeszteni?	
Kérelem	Fellebbezés, bírósági felülvizsgálati kérelem a Ve.-ben rögzített tartalmi elemek feltüntetésével
Ki kérheti?	
második legtöbb szavazatot szerző jelölt	érintett
Országgyűlési képviselők általános választásán milyen határidőben kell előterjeszteni?	
• a szavazást követő napon, április 13-án 10 óráig, vagy	A fellebbezést legkésőbb az OEVB eredménymegállapító határozatának meghozatalától számított 3. napon kell benyújtani.

Eredménymegállapítás előtti újraszámolás (Ve. 258/A. §)	Jogorvoslati eljárás keretében lefolytatott újraszámolás
a külképviseleten és átjelentkezéssel szavazók szavazatainak megszámlálását követően, a szavazást követő 7. napon, április 19-én 10 óráig	A bírósági felülvizsgálati kérelmet legkésőbb az NVB eredménymegállapító határozatának meghozatalát követő napon kell benyújtani.
Jogalapja	
A legtöbb szavazatot megszerző jelölt és a második legtöbb szavazatot szerző jelölt szavazatszámának különbsége száz vagy annál kevesebb. A szavazatszámok kis különbsége három időállapotban alakulhat ki, az újraszámolás így az alábbi esetekben kérhető: - ha az átjelentkezők szavazatai és a külképviseleteken leadott szavazatok bevétele nélkül is 100 vagy az alatti a különbség, - ha a 100 vagy az alatti különbség csak az átjelentkezők szavazatai és a külképviseleteken leadott szavazatok megszámlálására kijelölt szavazókör szavazatainak megszámlálása után alakul ki, - ha már az átjelentkező és a külképviseleti szavazatok nélkül is újraszámolásra került sor, és azok beérkezése után is 100 vagy azon belül van a különbség. Ez esetben kizárólag az átjelentkezők szavazatai és a külképviseleteken leadott szavazatok megszámlálására kijelölt szavazókör szavazatait kell újraszámolni.	Fellebbezés: az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő volta. Bírósági felülvizsgálati kérelem: - az egyéni választókerületi választáson keletkezett töredékszavazatok összesítésének, - a területi részeredmények összesítésének, vagy - a levélszavazás eredményének az előző pontokban megjelölt részeredményekkel történő összesítésének törvénysértő volta.
Az újraszámolás eredménye hol fog megjelenni?	
Az eredményt megállapító választási bizottság már az újraszámolt szavazatok alapján állapítja meg a választás eredményét.	A jogorvoslati eljárás keretében a fellebbezést elbíráló választási bizottság az újraszámolás eredményét a határozatában rögzíti.
Hogyan történik az újraszámolás elrendelése?	
jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel	
Ki lehet jelen az újraszámolás során?	
- az újraszámolást végző választási bizottság tagja, - a jegyzőkönyvvezető, - a választási iroda tagja, - a bejelentett megfigyelő, - a sajtó, valamint - a nemzetközi megfigyelő.	

7. A VÁLASZTÁSI SZERVEK ELÉRHETŐSÉGE

A Nemzeti Választási Bizottság elérhetőségei az alábbi linken találhatóak:

<https://www.valasztas.hu/elerhetosegi-adatok2>

A Nemzeti Választási Iroda elérhetőségei az alábbi linken találhatóak:

<https://www.valasztas.hu/szervezeti-szemelyzeti-adatok>

A helyi választási szervek elérhetőségei az alábbi linken érhetők el:

<https://www.valasztas.hu/elerhetosegek>